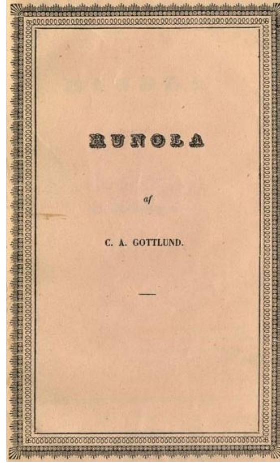

Runola

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Carl Axel Gottlund** (1796-1875) har digitaliserats av **Nationalbiblioteket i Helsingfors** och anpassats för Projekt Runeberg i juli 2015 av Ralph E.

RUNOLA af C. A. GOTTLUND.

RUNOLA

af C. A. Gottlund. ——

Till lugnets hem och fridens byar Går diktens skepp från Vandas strand; Bland ljusa moln och mörka skyar Syns Sångens och Sagans Land.

============================== HELSINGFORS, HOS J. SIMELII ENKA, 1840.*Imprimatur.*

J. M. AF TENGSTRÖM.DEN STUDERANDE UNGDOMEN *vid Kejserliga Alexanders-Universitetet i Helsingfors*

VÄNSKAPSFULLT

af

Författaren.I Jen Finska mytiska Runan förekomma visserligen o fia, och nästan ständigt, allegorier ocli personifikationer, om just ej alltid af de högsta ideer och hegrepp, så dock af öfversinliga och andeliga föreställningar; de sednare vanligtvis endast till ordet och namnet antydde, oftast blott uttryck I e genom tillägget af stafvelsen tar. Sällan och aldrig får man der se dessa personer i detalj nogare och närmare beskrifne. Teckningen af dem, är endast en vink ett utkast, utan dclineation och fulländning. Derföre kunna icke heller dessa i den mytiska Runan förekommande namn oeh personer blifva föremål för skön konst, eller framställas till konsternas behandling, emedan Skalderna lemnat dem så till sägandes nakne ej blott pä beklädning och omgifning, utan äfven på attributer och sinnebilder. Det vill dock synas som oss gjordes behof af något mera fulländadt äfven i denna del, i synnerhet om en inhemsk litteratur någonsin hos oss skall komma i flor; ty om vi Finnar någongång t. ex. skulle vilja genom målningar, medaljer, transparanger, plastiska arbeten, eller arbeten i

basrelief, m. m. allegoriskt föreställa lyckan, hoppet, visheten, Finska språket och skaldekonsten etc. etc. personifierade i en mytisk framställning, så måtte vi väl härvid kunna finna och begagna egna bilder och föreställningar, heldre — än låna dem af Romare, Greker, Hinduer eller andra för oss främmande folkslag. Ett försök att småningom åtminstone till någon del undanrödja denna brist, genom öppnandet af en ny bana äfven i denna väg, har varit det andra huf-rudändamålet med denna skrift; och endast bristen hos oss af skickligare figur- och liistorie-tecknarc bar förorsakat att vi icke här, enligt vår önskan, kunnat låta i stentryck medfölja teckningar af Onnetar, Toivotar, Tiijotar, Sau-natar, Heinätär, Tarjotar, Väinämöinen och Runamoi-nen, ni. fl. hvilka här omnämnas och till en del beskrifvas.Oaktadt alla de rika skatter de Fiuska Sånggudinnorna verkeligen redan äga i sitt förvar, är likväl bristen ännu i ett afseende ganska stor. Ej blott all vår gamla folkpoesi, utan äfven allt hvad den Finska Sånger.s fatebur sedermera producerat, består blott i smärre lyriska stycken, äfven om ock dessa någongång skulle behandla ett mytiskt eller historiskt ämne. Någon originel större Composition af vidsträktare omfång har hos oss ännu icke sett dagen, hvilken man skulle kunna tillerkänna namnet af ett fulländadt konststycke. Yi hafva äfven i detta fall vågat försöket, och gripit oss an i afsigt att, så vidt möjligt, söka utvidga sången och skaldekonsten — åtminstone i en om ej mycket dock i cn litet större skala är. hittills; och delta har varit den tredje hufvudafsigten ined denna skrift. Huruvida vi härutinnan lyckats, öf-verlemne vi lill Läsarn att bedömma.

Hvad slutligen sjelfva den af oss bär begagnade Runometern beträffar, om hvilken man i sednare tider hövt så många falt-rop både 7>iot och med, så bör man till upplysning och sakkännedom kanske nämna: att Runan är, med afseende å formen, ursprungligen densamma; men att den divergerar något, och förekommer allmännast under tvenne skiljaktiga former, den rent Lyriska och den deklamatoriska eller retoriska; af hvilka den förra sjunges, och den sednare deklameras eller recileras högt, eller ock frammumlas sakta och o-tydligt emellan tänderna, hvilket t. ex. sker vid häxerier, signerier och besvärjelser Skillnaden dem emellan är nog prekär och obestämd, och man kan i allmänhet anse den sednare ursprungligen uppkommen genom en depra-vation af den förra med afseende å metern, och att den

*) Den benämnes då ofta i detta fall luvut, så vida den blott läses; eller, ined afseende å innehållet, synnyt, sanat, leih-teet, ni. m.väl i så måtto är mera vitiös, men äger deremot ofta i anseende till språket flere och större förtjenster liksom den ock i allmänhet "begagnas mera än den lyriska, ej blott af häxmästare och såkallade trollkarlar eller kloke män, utan äfven af alla dem som sakna röst och gehör.

Den lyriska Runan, hvilken så vidt möjligt vårdar bådo aksent och meter, skulle dock med allt delta i längden förefalla tröttsam och enformig, genom sin ständigt uthållande monotona entonighet (hvilket dock mindre märkes vid sjelfva sången, som icke mera vid deklamationen deraf) om icke Skalderna sökt bibringa den, så vidt som möjligt, en skiftande mångfald och omväx-liug, dels genom begagnande af hyperkafalektiska verser, dels genom korta och aksent] ösa stafversers förlängande^) clier aksenlucrade (och stundom, tvertom, genom långa

") Bland dessa den deklamatoriska Runans förtjenster, är att dea sällan och aldrig behöfver tillgripa dessa mänga prosodisia figurer och andra stundom mindre regelrätta uttryck för att i nödfall fylla versens inetër, icke heller i sådan afsigt emot språkets lagar begagna mindre vanliga konstruktioner och talesätt.

**) Detta kadanserande, skanderande och intonerande, eller rättare aksentuerande på oriktiga stafvelser, hvilket på ett eget, stundom icke obehagligt, sätt afbryter det lagformiga, och liksom upplöser språket i dess elementer, har af några blifvit jernfördt med och äfven ansedt såsom cessurer midt i orden, och på grund deraf åbcropadt såsom en af Runans största och första egenskaper och förtjenster. Vi anse det icke så; väl måste de långa orden i Finska 6präkej sönderfalla inom tvenne takter, om de skola kunna användas, hvilket blir nödvändigt; deraf har detta stundom äfven kommit att gälla om de korta. Men detta synes oss ursprungligen mera vara en följd af nödvändighetens lag, än utgöra sjelfva granden och hufvudvillkoret för Runans metriska bestånd.stafvelsers förkortande) eller genom en från det dagliga bruket omvänd konstruktions-ordning, medelst en slags egen omkastning af orden Bland dessa omväxlingar

kan äfven räknas den såväl lyriska som deklamatoriska Runans egenskap att, någon gång genom sjelfva al-

litterationens momentein annibilerande, älska ett angenämt afbrott, eller ett ögonblicks frihet, från dess herrskande lagar.

Den retoriska Runan, hvilken vi ofta förut ehuru icke bär begagnat, bekymrar sig i allmänhet mindre om den så kallade Runo-metern; men fordrar i det stället så mycket mera ett ovillkorligt och strängt iakttagande att, vid det patetiska uppläsandet deraf, inga missbruk och afsteg emot det rätta uttalet, eller språkels allmänna lagar, måtte äga rum. Liksom af den lyriska Runan, genom för få eller for många stafvelser i versen, eller genom andra fel emot metern, småningom uppkommer en retorisk, så återfår man äfven lätt af den deklamatoriska Runan en lyrisk, endast genom en liten omkastning af orden, genom ömsom antingen användandet eller uteslutandet af pronominala suffixet-, euklitiska partiklar, eller genom begagnande af epeti-thesis, diacresis, syncope, apocope, par a tjog e och andra prosodiska figurer. Ja man finner slutligen, att samma Runa offa förekommer under hvardera formen, ocb det ej sällan hos en och samma person; så nemligen att om t. ex. en bonde sjunger en Runa, begagnar ban den lyriska formen, men deremot den retoriska om ban skall uppläsa eller deklamera den; d. v. s. han förändrar på flere ställen verserna i hvardera fallet; i förra fallet, efter hvad sången fordrar — i sednare, efter hvad språket tillkommer. Häraf kommer det sig att mången, af missförstånd

*) Jemför t. ex. p. 16 v. 35; p. 24 v. 76, 87, 88, 91, 92; p. 30 v. 129; p. 50 v. 103—105; p. 56 v. 15, 16, m. fl. st.och okunnighet om detta sakens förhållande, velat bedömma och bestämma den Retoriska Runan efter alla den lyriskas former, och upphäft sig till domare i en sak den man icke kände.

Emellertid hoppas vi alt de som af en slags förkärlek för såkallad qvantitet i Finsk vers (den de ändock sjelfve icke alltid kunna följa) vilja, med uppoffring af aksenten, skrifva sina hexametrar:

"Surhia mies, komiannäkö, naisuros, akkain hempu!"

eller:

"Louhiperään — paetos, jos araksi sä moititahanki"

icke hora förarga sig, om andre, ehuru mindre svage för de nya skalde-ljuden, likväl någongång, till följd af hvad nyss blifvit nämnt, och med anledning af den såkallade licentia poelica, inrymma i Runosången, eller i den lyriska Runan, verser sådane som t. ex.

"Rarkoita kivi-karillen," eller "Iuilki kuin lammi kurikka" hvilka i språket, såväl som i den retoriska Runan, naturligtvis måste liisas och uttalas belt annorlunda än de sjungas; ocli hvilka ingalunda här anföras såsom exempel att tjena till efterrättelse, men äro dock stundom användbare, och någon gång, för ombytes skull, till och med omtyckte.

Sluteligen och sist hafva vi trott — att, vid ett tillfälle då icke blott landets förnämsta läroverk begår sin största höglid, genom firandet af sin andra, betydelsefulla, sekular-fcst, ulan då den Finska parnassen, medelst fem promolioner inom de fyra fakulteterna på en gång

*) Sällan torde Finlands Universitet och Vettenskaperna i vårt land egnas ett tillfälle att, pä en gang, begå så många glada högtider och fröjdefester som i Sr; hvarföre vi äfven trott oss här böra något närmare nämna derom.

Onsdagen den 15:de Juli firade Universitetet sin bär ofvan-liksom bestormas från alla sidor ulaf lärde af alla grader, ja, vi hafva trott det Runotars helgedom icke måtte

nämnde inaugurationsfest, enligt ett förut härom tryckt ceremoniet; hvartill icke blott alla i staden befintliga sta ter och korpser blifvit, jemte stadens samtliga invånare, i vanlig väg, genom utfärdadt program inbjudne; utan hade dessutom alla landets högre dignitetcr och auktoriteter, genom särskilda skrifvelser, blifvit härtill inviterade; äfvensom cirkulär-href, i samma afsigt, blifvit från båda Stiftens Domkapitel utfärdade till landets samteliga presterskap och skolstater. Likaså hade Universitetets Konsistorium enkom låtit utgå skrifvelser härom, jemte inbjudningar, såväl till Kejserliga Vettcnskaps-Akademin och Kejserliga Ryska Akademin, jemte lärare-personalen vid Kejserliga Universiteterna i S:t Petersburg, Moskva, Dorpat, Kasan, KielT, Charkoff, som ock till Kongl. Vcttenskaps-Akademin, Kongl. Yittcrhets- Historie- och Antiqvitéts-Akademin, samt Kongl. Svenska

Akademin i Stockholm, äfvensom till Lärarepersonaleu vid de Kongl. Universiteterna i Upsala, Lund, Köpenhamn och Christiania. Redan dessa förberedande åtgärder bevisa den vigt Universitetet äfven hos utländningen sökt fästa vid riett.i sitt jubileum; också har ingenting härvid blifvit försummndt som kunde tjena att öka dagens glans och högtidlighet. Staden, redan förut mycket freqventerad af Had- och Brunns-gäster, hvilka så väl till sjöss som lands hitstormat från S:t Petersburg och Reval, såg sig i en hast nästan sagdt öfversvämmad ej blott af vänner och bekanta frän landsorterna, utan äfven af en talrik skara ntländningar, förnämligast vettenskapsmän och litteratörer. Professorer och Akademici från Dorpat, S:t Petersburg, KiefF, Stockholm och Upsala, dels såsom deputerade för dessa Akademier, dels i enskild \ äg, hade infunnit sig; äfven en hop studenter hade på Kejserlig befallning från de liåda förstnämnda Universiteterna inställt sig här, och Koll. Rådet J. B. Ziebert äfvensom Doktor C. Fr. Walther i Reval har ej blott personligen anländt utan, i likhet med K. Universitetet i Dorpat och Wladimirska Universitetet i Itieff, genom tryckta och till Alexanders-Universitetet ställda afhandlingar och gratulations-skrifter, med fägnad betygat sitt deltagande i denna Universitetets glädjefest. Dock var Auras gamla Skald, Biskopen i Hernösands Stift, m. m. Doktor Frernzcn, måhända den kärkoninaste och dyrbaraste af alla gäster. Anländ redan den 11 om aftonen, emottog» han med sång och glädjebetygelsrr, ett stycke utanför sta den, af den studerande ungdomen.

Efter det samtliga Stater i full procession från Senats-Huset anländt till Kyrkan, öppnades dagens högtidligheter.sta ödslig och tom; alt — vid ett tillfälle, då vetenskap och konst, inom alla brancher, hos oss offentligen krö-

(redan om morgonen tillkännagifne genom kanonskott), under vocal- och instrumentalmusik, af Universitets Rektor, Professoren och Riddaren Dokt. Ursin, med ett latinskt tal, i den nya och vackra, ännu oinvigda Lutherska kyrkan; hvarefter Professoren och Ridd. Doct. Linsén orerade på Svenska, tolkande Universitetets ljufva känslor, hopp och minnen vid lingkomsten af denna dag och dess betydelse för Finland; hvilket allt slutades med ett tal pS Ryska språket af e. o. Professuren Solovieff. Härefter,oeh sedan medaljer öfver dagens högtid lilifvit till flere af de närvarande utdelte, tågade processionen till den gamla Lutherska kyrkan, hvarefter församlingens Kyrkoherde Kontrakts-Prosten oeh Ord. Ledarn. Filos. Dokt. Crohns höll en för tillfället lämpad predikan, efter hvars slut lofsången IS:o 81 i gamla Sv. Psalmboken, under kanondunder, afsjöngs vid akkom-paiijeniang af orgeln. Till kl. 4 e. m. samma dag hade Alexanders-Universitetet i Socictets-Husets stora lokal till middag inbjudit medlemmar af samtliga stater, in och utrikes litteratörer, vettenskapsmän, in. fl., der ett bord var arrangeradt för mer än 300 personer; och hvarvid, under kanonskott, hurra, fanfarer och tafFclmusik, lifliga skalar tömdes för hela det Kejserliga Huset.

Dagen derpå, den 16:de, varTcologie Doktors-Proino-tion, som under öfliga ceremonier^ för sig gick i det nya templet; oeh hvarvid Domprosten i Abo Professoren och Ordens-Ledamoten Doktor Gadolin, såsom Prornotor. efter utfärdadt program, och efter uppläst allernàdigst tillstånd, och aflagd Dolitors-ed, förklarade 19 medlemmar af det andliga ståndet till Teologie Doktorer, nemligen 7, med stöd af aflagda Specimina ocli i grund af författningarne, och 12 såsom heders-Doktorer, till följd at ett Kejserligt reskript. De förre voro: Borg, Aar Gast-Fil. Mag. Teol. Licent. oeh Docent i Teologin vid Alex. Univ.; — Estlander, Carl Jos. Fil. Dokt. Teol. Lic. Ord. Led. Kyrkoherde i Wörö; — Frosterus, Benj. Fil. Dokt. Teol. Lic. Professor, Prost och Kyrkoherde i Wasa; — Frosterus, Rob. JFalent. Fil. Dokt. Teol. Lic., Prost och Kyrkoherde i Idensalmi; —Gadolin, Jak. Alg. Fil. Dokt. Teol. Lic. Adj. i Teologin vid Alex. Univ.; — Lille, Bengt 01. Fil. Dokt. Teologie Lic. oeh Professor vid Alex. Univ.; Schauman, Fr. Ludv. Fil. Mag. Teol. Lic. Adj. i Teol. och Pastor i Teologiska Seminarium vid Alex. Univ. De sednare voro: Referendaric-Sekreteraren i Eklesiastik-Expeditioncn vid Kejs. Sen. för Finl. Fil. Doct. och Ord. Led. Carl Gabr. IVestzyntkiur; — Professoren i Teol. Moralen vid Alex. Univ. Fil. Dokt.nes, hyllas och ärebetygas — den finska Sånggudinnan icke borde lemnas af oss helt och hållet bortglömd, öf-

Joh. Matth. Sundvall; — Professoren i Teol. Dogmatiken, Fil. Dokt. Ax. Ad. Laurell; — Eloquent. Lekt. vid Åbo Gymnasium, Ord. Lcdam. Fil. Dokt. Er. Flfgren;—Kyrkoherden i Kimito, Kontr. Prosten, Fil. Dokt. Gabr. Hirn; — Kyrkoby i Hvittis, Kontr. Prosten, Ord. Led. Fil. Dokt. Wilh. Åkerman; — Kyrkoh. i Nagu, Fält-Prosten Fil. Dokt. Mich. A velien; - Kyrkoh. i Lappfjerd, Prosten, Ord. Led. Fil. Dokt. Jak. Jon Estlander; — Kyrkoh. i

Jockas, Kontr. Prosten, Ord. Led. Fil. Dokt. Carl Gust. Nykopp;—Kyrkoh. i Hauho, Prosten, Ord. Led. Fil. Dokt. Carl El. Alopaeus; — Kyrkoh. i Savitaipale, Prosten, Ord. Led. Joh. Strähl-man; — Kyrkoh. i Helsingfors, Kontr. Prosten, Ord. Led. Professoren, Fil. Dokt. Er. And. Crohns Doktorsfrågan framställdes af Adj. i Teor. och Prakt. Filosofin, Professoren Germ. Fr. Aminoff, och besvarades af Primus, Kyrkoherden i Wasa Benj. Frosterus; hvarefter hölls tacksägelse och förbön af Ultimus Kyrkoherden i Idensalini Rob Wäl. Frosterus. Predikan hölls af t. f. Öfverläraren i Romerska Språket och Littcr. vid Wiborgs Gymnasium, Fil. Dokt. Fr. Joak. Ekman.

Samma dag kl. 8 om aftonen gaf Helsingfors städs Han-dcls-Socictet, till firande af denna Alexanders Universitetets sekularfest, en stor och lysande bal i Societets-Huseta stora lokal, hvartill omkring 1,400 biljetter voro utdelte.

Dagen derpå den 17:de Juli anställdes, efter ett förut derom af Promotor Professoren och Riddaren Jfilh. Gabr, Lagus å Svenska språket utfärdadt Program, Juris utrius-que Dok t o rs-Pro m o ti o n , i den nya Lutherska kyrkan; hvarvid 11 personer undfingo Doktors-hatten; af hvilka 3 voro dertill i laglig ordning legitimerade; 3 hvilka väl icke fullgjort alla prestanda, och 8 härvid till heders-Doktorer utnämnde. De förre voro: Juris utriusque Licentiaterna Ekelund, Carl Evert Fil. Dokt. Professor i Romerska och Ryska Lagfarenheten, Ridd. — Nordström, Joh. Jak. Fil. Doct. Professor i Folk- och Stats-Rätten, samt National-Ekonomin; — Palmén, Joh. Phil. Fil. Mag. Adj. i FinL Allin.samt Rom. och Ryska Lagfar. De sednare voro: Bergbom, Joh. Erik, Jur. utr. Kand , Fil. Dokt. ocli Assessor i Kejs. Wiborgs Hot-Rätt; — Edelheim, Paul, Jur. utr. Kand. Fil. Dokt. Protok. Sekr. i Just. Dep. af Kejs. Sen. för Finl.;— Hjertman, Chr. Ludv. Jur. utr. Lic. Fil. Dokt. Assessor i Kejs. AVasa Hof-Rätt. De sistnämnde voro: Gch. Rådet, v. Ordf. i Just. Dep. af Kejs. Senaten för Finland, Ridda-vergifven och forgälen. Väl hafva vi icke hafl tillfälle ait, efter vår önskan, hembära henne etl större och rikare

ren, Friherre Ax. Gust. 'Mullin; — Gch. Rådet, Piokuratorn i Kejs. Senaten för Finland, Riddaren Carl Joh- tVal-léen; — Presidenten i Kejs. Wasa Hof-Rä(t, Riddaren Carl Ad. Adlerstjerna; — Presidenten i Kejs. Wiborgs IIof-Rätt, Fil. Dokt. och Ridd. Grefve Carl Gust. Mannerheim; — Presidenten i Kejs. Aho IIof-Rätt, Ledarn, i Ekon. Depart, af Kejs. Sen. för Finland, Riddaren Carl Fr. Richter; — Verkel. Stals-Radct, Ledarn, i Just. Depart, af Kejs. Sen. för Finl., Lagm. I Wiborgs Lagsaga , Ridd. Friherre Gust. v. Köthen; — Verkel. Stats-Rådet, Ledarn, i Just. Dep. af Kejs. Sen. för Finland, Lagin, i Karelska Lagsagan , Ridd. Carl Gerh Hising; — Verkel. Stats Rédet, Ledarn. i Just. Dep. af Kejs. Sen. för Finland, Lagm. i Wasa Lagsaga , Ridd. Alb. Fr. Rich. de la Chapelle. Pro-inotor framställde Doktorsfrågari, som hesvarades af Primus Professoren Ekelund, hvarefter Professoren Nordstrom såsom] innehafvande det andra ummet, slutade Proinotions akten med tacksägelse och förböner. Predikan hölls af Seininarii Pastorn, Theol. Doktorn Schauman, såsom vanligt, i gamla Lutherska kyrtan, dit processionen tågade frän den nya.

Dagen derpå deii 18:dc Juli hölls i vanlig Ordning Medicine och Kirurgie Dok tors-PrOm o tion, hvartill Promotor, Universitetets Rektor, Professoren och Riddaren Dokt. Nils Abr. Ursin, utfärdadt Program; och hvarvid 28 Medicine Licentiater erhöllo Doktors-insigmerna, förutan en Heders- och en Jubel-Doktor. De förre voro : Ahlqvist, Gust. Joh.-, — Ahlstubbe. Lars Is. Fil. Mag. Stads-Fysik, i Fredrikshamn; — Arnell, Henr. Edv. Fil. Mag. Öfver-Läkare vid Första Finska Sjö-Eqiiipaget; — Asp, Gust. Fil. Mag. Provincial-Läkare i Uleåborg: - Avellan, Frans tVilh. Fil. Mag.; — de Besehe. Georg, Fil. Dokt. Provincial-Läkare i Wib. Distr.; — Bonsderff, Evert Julius, Fil. Mag. Anat. och Fysiol. Adj. Anatom. Prosektor; — Cajander, And. Fil. Mag.; — Churberg, Matt. Chr. Fil. Mag.; — Crusell, Gust. .Saro.lFil. Mag.; — Dahl, Osc. Emil, Fil. Mag. ex. ord. Kanslist vid Kolleg. Med.;—Elfving, Joh. Fredr. Fil. Dokt. Stads-Fys. i Björneborg; Ehrström. Carl Rol. Prov. Läkare i Torneå; — Ervast, Peter Fil. Mag. Stads-Läkare i Brahestad; — Ervast, Peter And. Fil. Mag. ex. ord. Läkare vid Medicinal-Öfverstyrelsen; — Florin, P-Ulr. Fil. Mag. Prov. Läkare i Kexholm; — Frosterus, Abr. Fil. Mag. Stads-Fys. i Nykarleby; — Höglund, And, Magn. Fil. Mag. Prov. Läkare i Heinola; — Ingman, Er Alex. Fil. Mag. Stads-Läkare i Kristinestad; — Lilius, Aug. Magn. Fil. Mag.; — Lindeqvist, Carl Henr. Fil. Doct. Prov. Läkare i Lovisa; — Palin, Carl Henr. Fil. Mag. ext. ord.offer; men Taga dock hoppas, alf hon icke bör misstycka denna lilla gärd, hvilken vi med tacksamhet vilja ned-

Läk. vid Medic. Öfver-Styrelscn; — Sahlberg, Reinh. Ferd. Fil. Ma»;. Amanuens vid Univ. Museum; — Schildt, IVolm. Styrb. Fil. Mag. Prov. Läk. i Saarijärvi distr.;— Souran-der, Joh. Em- Fil. Mag-.; — Tapenius, C. Nils And. Fil. Mag. Läk. vid Lif-Gardets Finska Skarpskytte-Bataillon;— v. Willebrand, Knut Felix, Fil. Mag.; — IVirzèn, Joh. Em. Adhémar, Fil. Mag. Med. Adj. neil Bot. Demonstr. t. f. Stabs-Läka re vid Första Finska Sjö-Equip. Heders-Doktor vardt Professor Emerit. och Ridd. Joh. Gadolin; och Jubel-Doktor Medicine Doktorn och f. d. Regr-ments-Läkaren Chr. Aeimelè. Doktorsfrägan framställdes af Medicinska Fakultetens Adjunkt, Doktor Sten Edv Sjöman, och hesvarades af primus, Adjunkten och Prosektorn Ev. Jul. Bonsdorff. Predikan liiills af Kyrkoherden i Wiktis, Prosten och Ord. Led. Hipping. Samma dag gåfvo de nyss promoverade Medio Doktorerna i Societetshusets stora lokal en middag, hvartill 280 personer voro inviterade.

Den 19:de Juli var Sön- och Böndag, hvarföre alla dessa slags offentliga högtidligheter och fröjdebetygelser måste för en stund afbrytas; dock yttrade sig glädjen i många enskilda kretsar; sä t. ex. hade en hop af Rysslands yngre' Poeter och Roman-författare, denna dag, tillställt en middag för de yngre af Finlands Skalder ocli litteratarer, minnesvärd genom Franzéns närvaro, för att gemensamt liksom knyta cn närmare inbördes vänskap och bekantskap. En annan middag gafs samma dag af 1819 fira Promoverade Magistrar, att förtiga flere andra sSdane.

Måndagen den 21 Juli försiggingo Filosofie Doktors och Filosofie Magisters Promotionerna, enligt derom förut af Promotor Professoren och Ridd. Dokt. Carl Reinh. Sahlberg utfärdadt program. Till Doktorer utnämndes ej blott Filos. Licentiaterna Hertzberg, Fredr. Fil. Mag. Docent i Grek. Litter. vid K. Alex. Univ. — Lundahl, Gust. Fil. Mag. och — Moberg, Ad. Fil. Mag. Kcmic Docent vid samma Univ., utan hade Fakulteten den lyckan att vid denna sin andra sekularfest tilldela sin högsta värdighet åt flere om vettenskapernas och upplysningens befrämjande pS mångfaldigt vis förtjente inhemske och utländske män, bland hvilka i första rummet må nämnas dess om Universitets väl i så mSnga afseenden vakande tjenstförrättande Kansler, Minister-Stats-Sekreteraren, Verkeliga Geheime-Rådet, m. m. Grefve Rob. H. Rehbinder-, — Ledamoten i Kejs, Sen. Ekon. Dep. Geheime-RSdet »ch Ridd. Guvern. Lars Gabr. v. Haartman; — Ledarn, i samma Dep. Landsh. och Riddaren Aug. Ramsay; — Kejs. Vett. Akademins i S:t Petersburg Ordin. Ledarn, och Ständige Sekreterare, Verkel. Stats-RSdet och Ridd. Paul Henr, Fuss;lägga på liennes altare; oeh då hon och landets skalder icke äga sig något tempel helgadt inom fäderneslandet,

— Med. Prof. vid Kongl. Univ. i Upsala , Ridd. Isr. Hvasser; — f. d. Magistrats-Sekreteraren i Wiborg Jak. Juden; — Ledarn, af Kejs. Vettensk, Akad. i S:t Petersb. Stats-Rådet och Ridd. Peter v. Koppen; — Ordin. Led. _ af samma Akad. Kolleg. Råd. och Ridd. Emil Lenz; — Öf-ver-Intend. vid Bergsst. i Fin!. Ridd. Nils Gast. Nordenskiöld; — Ordin. Ledarn, af K. Vett. Akad. i S:t Petersburg, Stats-Råd. och Ridd. Micli, Ostrogradskij; — Professoren och n. v, Rektorn vid Kejserl. Universitetet i S:t Petersb. Verkel. Stats-Rådet och Ridd. Peter Piet ne ff) — Verkel. Stats-Radet och Ridd. JVasilij Shukotvskij, anställd hos H. K. H. Cesarewitsch och Stor-Fursten Thronföljaren; —Direktorn för Silkes-odlingen i Södra Ryssland, Stats-Rådet och Ridd. CArist. Steven-, samt — Ark intern f. d. Med. Prof. o. Ridd. Joh. Agap. Törngren (Således Tillsammans 17 Doktorer). Doktorsfrågan framställdes af Professoren Nervander och besvarades af Primus, Kemie-Docenten Moberg.

Härefter blefvo till Filosofie-Magistrar följande 98 Filosofie Kandidater promoverade: Ahlberg, Magn, Abr, Aboens;

Ahlroth, JVilh. Boreal; — Arppe, Ad. Edv. Savolax-Karelare; — Blank, Ja*. Fredr. Syd-Österb. e. o. Kanslist vid K. Kolleg. Med. ; — Blom, Er. Joh. Säv. Karel. t. f. Kollega vid Triv. Skolan i Lovisa; — Blàfjeld, Knut G R. Tavast.; —— Boden, Alex. Em. All.; — Bremer, JValfr. Leop. Ab.; — Brunou, Carl Paul Collin, Säv. Karel.; — Canne-lin, Gust. Nord-Öst.; — Collan Clas, Säv. Karel.; — Collan, Fabian, Säv. Karel.; — Collan, Alex. Säv. Karel.; — Crusell, Knut Wikt. Bor. Kollega Super, vid Triv. Skolan i Tavastehus; — Edgren, Clas Joh• Syd-Öst.: — Ehrström, And. Joh. Er. Syd-Öst.; — Elmgren, Sven Gabr. Ab.; — af Enehjelm, Georg Edv. Satak.; — Engel, Joh. JVilh. Nyl.;

— Engelberg, Aug. Bor.; — v. Essen, Carl Gust. Syd-Öst.;

— Finelius, Carl Aug- Syd-Öst.; Komminister; — Florin, Frans Edv. Tavast.; — Forsius, Carl Henr. Säv. Karel. —- Forsman, Osk. JVilh. Syd-Öst. Kommin.; —Försten, Gust. Fr.; Säv. Kar. — Friberg, Joh, Gabr. Satak.; — Gallenius, Zak. Ulr. Syd-Öst.; — Gonander, Georg Gust. Boreal; — Granfelt, Ax. Fredr. Satak.; — v. Haartman, Carl Fr. Gabr. Ab.; — Hackzell, Joh. Matth. Tavast.; — Hallsten, Alex. Gust. Jul. Syd-Öst.; — Helander, Carl Jak. Nord-Öst.; — Helsingius"1 Gust. Fredr. Tavast. e. o. Åman, vid Universitetets Bibi.; Helsingius, Henr. Emil, Tavast.; — Helsingius, Joh. Chr. Tavast.; — Hjelt, Fr. JVilh. Gust. Ab.; — HU deen, Dan. Ezech. Bor.; — Hildeen, Gabr.Bened. Bor.;

— Hirn, Gabr. JVilh. Tav. e. o. Kanslist vid K. Kolleg. Med. — Holmström, Bernh. Gust. Ab.; — Holmström, Peter Joh. Syd-Öst.; — Holsti, Hud. Isr. Syd-Öst.;ii lifva vi varil nödsakade alt söka det i ett aflägset fjerran. Helsingfors den 24:de Juli 1840. C. A. G.

— Hongelin, Magn. Nyl.; — Hornborg, Maur. Wib. Rysk Språklärare vid Trivialskolan i Lovisa; —• Hydén, Matth. 3oh. Ab.; — Hyrén, Fredr, Wib.;—Häggroth, Joh. Ltonh. Ab.;—Hällström, Henr. Säv. Karel.; — Höckert, Aug. Benj, Svd-Öst.; — Idman, Carl Gust. Satak.;— Idman, Fredr, Ferdinand, Satakundcns; — Indreniiis, Immanuel, Wib.;

— Ingman, Alb. Säv. Karel.; — Ingman, Herm. Sydöst.; — S ungberg, J os. Isaak, Satak.; — Kecktnan, Carl Jak. Nord-Öst. —• Krogius, Georg, Säv. Kar.; — Krus-kopf, Fredr. Const. Wib.; — Lagus, Joh.. Gabr. Nord-Öst.;— Lindeqvist, Gabr. Wib.;— Lindström, Knut Leg. Ab.; — Lundahl, Carl, Satak. — Mansner, Raph. Fredr. Wib.; — Modeen, Alex. Edv. Wib.; — Molander, Cl. Herrns Säv. Kard,; — Nylander, Fredr, Nord. Öst.; — Palmros, Carl Henr. Ab. Med* Kandidat; —Paqualin, Joh. Chr. Bor.;

— Perander, Henr. Gottl. Sflv. Karel.; — Pipping, Joak. JVilh. Bor.; — Rahm, Joh. Jak Syd-Öst.; — Renvall, Törst. Thure, Boreal; — Ruuth, Alex. Bor.; — Savander, Carl Gabr. Säv. Karel.; — Saxèn, Carl Joh. Aug. Ab. Lärare vid Helsingfors Vexel-Undcrvisnings-skola; — Schildt, Bror Ernst Hannibal, Säv. Karel. — Smalèn, Sam. Joh. Gust. Nyl.; — Sohlberg, Herm. Fredr. Syd-Öst.; — Staudinger, Joh. Just. Syd-Österb.; — Stenberg, Chr. Wib.; — Stenbäck, Lars, Syd-Öst. c. o. Amanuens vid llniv. Bibi.; — Stenius, Carl Chr. Säv. Karel. Lärare vid Kretsskolan i Nyslott; —• Strömberg, Joh. Otto, Ab.; — Stromsfn, Otto Chr. Syd-Öst.; — Svanström, Just. Theod. Bor.;' — Topelius, Zak. Nord-Öst.; — Törnudd, And. Nord-Öst.; — Ursin, Julius, Säv. Karel.; — Wacklin, Alfr. Nord-Öst.; — Waenerberg, Gabr. Maur. Nyl. e. o. Åman. vid Unv. Bibi.;

— JValleen, Carl Edv. Säv. Karel.; — IVegelius, Jak. Es. Syd-Österb.; Komminister; — Zitting, Joak. Säv. Karel.;

— Åkesson, Ax. Erik, Nyl. Dessutom blefvo såsom Jubel-Magistrar promoverade Biskopen i Hernösands Stift m. m. Doktor Frans Mich. Franzén; — Domprosten i Åbo, m. m. Doktor Gust. Gadolin; — Prosten och Kyrkoherden i Töf-»ala Erl. Rosenback; — Kyrkoherden i Messuby Abr. Lilius. Magisterfrågan framställdes af Professoren Joh. Magn. af Tengström, och besvarades af Primus Ad. Edv. Arppe; hvarefter Ultimus Gust. Sam. Smalén och Ultimus af

Doktorerne, Docenten Hertzberg gemensamt slntarle akten med tacksägelsetal. Predikan hölls af Kyrkoherden i Wiborg, Filos. Dokt. Joh. Gabriel IVorring. Samma dag gäfro Magistrarne en g. h. rromotionsbal, i Soeietets-Huset, för 1200 personer. Att förtiga Spektakler, Koneerter och Brnnsbaler, Söm dagligen vexlat om med hrarandra, må nämnas att äfren litteraturen firat årets Jnbel-fest, genom en mängd arbeten som nnder dessa dagar ntkommit. och än flere hafra ieke kunnat lemna pressen, i anseende till Btadenns R Boktryckerier, och brist J>Ä dugliga arbetare.Få nationer torde for det närvarande hafva, och fö torde hafva haft, så många egentliga folkskalder som den Finska; och likväl sakna Finnarne hvad så många andra folkslag deremot äga, ett Sagans land för sina Skalder, en Sångens O, ett Guda-hem, om ock skapadt i inbillningen och sången. Alt till någon del afhjelpa denna brist, har varit ursprungliga ändamålet med denna skrift.

Om denna Lrist i den Finska Sångare-verlden än möjligen skulle kunna förklaras derigenom, att Poesi och Skaldekonst var nationens allmänna egendomlighet, så dessa egenskaper mera voro alt anses såsom en hos folket

medfödd natur, än fullkomnande genom konst; och alt följaktligen Skalderna, i detta fall, mera voro naturens barn än konstens, så skulle kanske derigenom till någon del kunna förklaras, hvarföre hos Finnarne saknas detta diktens land, såsom en skapelse af fantasin, i ersättning för den verkliga sällhet Skalderna fåfängt söka här på jorden; eller, med andra ord — så var måhända, på grund häraf, bela landet sjelf—detta Sagans och Sångens land.

Men äfven om en sådan förklaring möjligen skulle kunna antagas, så qvarstå likväl så många andra luckor och brister i den Finska myten och dikten, att man icke annorlunda torde kunna förklara detta, än derigenom: att Finnarne troligen fordom måtte hafva haft några föreställningar och begrepp, analoga med Grekernas och Romarenes om de Elyseiska fälten, Skandinavernas om Val-halla, Judarnes om Paradiset, o. s. v. ehuru dessa, under lidens längd, småningom förbleknat, och slutligen, med införandet af den Kristna Religionen — äfven till derasminsta spär försvunnit. Att numera, genom konst, vilja ersätta och söka såsom en Finsk folk-myt insinuera livail sjelfva naturen af nationens legender redan saknar, eller hvad tiden hos oss redan till sista skarfven utplånat, kan blott under vissa villkor låta tänka sig. Att i likhet med Grekernas Olympus, Pindus eller Parnassus, i detta fall vilja lokalisera, eller idealisera, något ställe eller något berg inom landet såsom Skaldernas helgade hem, kan numera icke gerna låta göra sig, likaså litet som i allmänhet att i delta afseende framkomma med en paramyt, emedan fiktionen, om den skall fa naturen af myt, måste grunda sig på sjelfva traditionen, eller stödja sig på en annan sanning än den som blott finnes i dikten. Blott under ett villkor skulle jag likväl anse detta försök icke endast vara verkställbart och möjligt, ulan äfven på sätt och vis lämpligt och ganska naturligt; och delta villkor har jag här sökt begagna.

Ehuru visserligen drömmarnes magi, i sig sjelf, är den friaste af alla fantasier, utau all inskränkning med afseende å tid och rum, är den likväl till sin natur bunden vid en viss verklighet, och ligger oss icke omedelbart gifven i den fria viljans disposition. De (drömmarnes måste nemligen stödja sig på en viss natur-nödvändighet, hvilken ligger lika mycket utotn oss som inom oss, eller på en viss fysisk verklighet, ehuru denna verklighet, likson» skuggan, är till sin natur en fantom, cn

*) Med afseende à liäxeri och trollkonst hafva vi, i detla fall, en redan nog beryktad tillhålls- och tillflykts -ort i Pohjola, Pimentola, Lapin moahaan lankeaiseen, m. m. likaså hafva Kipumäki ocli Kipuvuoren kukkula blifvit gjorde till plågans hem- ocli förvisnings-ort; men att i köld, i mörker och i en evig natt, äfven vilja förlägga sångens och skal dens hemland, går väl icke an; hvarföre vi äfven trott oss härtill böra söka ljusare trakter.chiincr, ett magiskt gyckel, hvarigenom dc försätta oss i den närmaste beröring med sjelfva ande-verlden.

Såvida nu ingen kan tadla mig for det jag drömmer, icl;e heller, i thy fall, såsom sanning bestrida verkligheten af hvad jag sett i drömmen, så hoppas jag ock alt en beskrifning på Runola, betraktad endast som en dröm, skall, såsom sådan, undgå all anmärkuing, ocli blott för framställningen, eller omtalandet deraf, måste jag här hafva alt svara. Eller med andra ord: om än det skulle anses otillbörligt, att vilja dikta om Gubben Väinämöinen annat, än hvad de gamla Runorna om honom veta att förtälja så måste det likväl vara en hvar lofligt, alt åtminstone få drömma om honom; och —annat har jag ju icke gjort; helst dikten, framställd under formen af dröm, aldrig gör anspråk, hvarken på historisk sanning å ena sidan, eller på artistisk förtjenst å den andra

Då nu den Finska Runan eller skaldekonsten, egentligen att tala, sällan och aldrig tillegnat sig den högre ståndpunkt som erbjuder sig i allusionen på en annan verld, på ett tillkommande lif efter detta, i tanken på en him-

") Vi kunna på sådan grund icke gilla de vittra försök som någongång blifvit gjorde att från sågo verlden och den mytiska perioden nedflytta Väinämöinen inom historiens gebit (jemför t. ex. Väinämöinen, af Brakel) innan tiden för hans historiska existens blifvit närmare, åtminstone problematiskt, konstituerad. I anledning häraf — månne icke ett historiskt utredande häraf, förtjente mera uppmärksamhet och prisbelöning än öfversättningen af några mer eller mindre stympade Runofragmenter?

**) Vi hafva redan en gång tillförene begagnat denna utväg j ingress-Runan till skriften Väinämöiset (tryckt i Stockholm 1828) men, — den gången var det Väinämöinen Rjelf som drömde.melsk lycksalighet, m. m. har bon

i detta afseende sällan kunnat böja sig ifrån jorden, och ikläda sig någon högre karakter än den sjelfva naturen och språket anvist henne. Så länge Väinämöinen, såsom sjelf endast ett jordens skötebarn, förenade i sin person den högsta full-komlighct för den Finska sången, så länge kunde icke heller denna hans sångarestämma blifva den rena, himla-burna; ty för att verkeligen kunna finna något högt och fullkomligt på jorden, måste man tänka sig, eller måste det äfven finnas, något analogt högre i himlen, eller utom jorden. Det är delta jag här vågat konstituera. Jag har nemligen vågat ställa Väinämöinen under en annan högre sångaremakt, under den allt omfattande Finska Sången och Skaldekonsten, personifierad oeh idealiserad i Runamoinens person. Väinämöinen är sjelf, till sin karakter, ännu för mycket enskild, och spelar i det bela en alltför underordnad roll, för alt kunna uppträda och representera den högsta fullkomlighet af all Finsk skaldekonst. Jag bar trott det dessutom vara nödvändigt, att Väinämöinen icke blott skulle jemföras med dem som i säng och stränga-spel voro inunder honom (emedan detta vore att nedsätta honom); utan äfven med dem som voro honom öfverlägsnare (hvilket vore alt uppböja honom). Han har ju dessutom, i den mytiska Rnnan, mer än en gång varit i förlägenhet både på ord och råd; och äfven sjelf, i detta fall, någon gång erkänt bland andra en viss Anders Vipuinen för sin mästare. Men vare det härmed huru som helst, så hade en Orpheus aldrig uppstått på jorden, om det icke funnes en Apollo i himlen; och må Väinämöinen, af Finska Skalder, fritt vara den största på jorden, icke blott på sin tid — ulan äfven på vår; men hvad Runanioinen är i himlen blir ban ändock aldrig, såvida det bela alltid, äfven i delta afseende, måste vara större än hvar och en af sina delar.

Runola.

I. Sången.

Skalden, missbelåten öfver den allmänt visade liknöjdheten vid det Finska modersmålet, beklagar sig i detta afseende.

Yksin laulon, yksin soitin Runoja jo ruostunneita, Lauluja lakastunneita. Ei mua Suomi soitattanek, Omat lapset laulattanek, Mielytäk nykyiset miehet, Joita oarteet ajelloopi, Rahan-voitto raukaisoopi, Kateus teköö kapeiksi. — — —

Moni vaivainen valittaa, Moni huokaa huoleessansa, Itkeepi kaiken ikänsä; Sill' on monta murheellista, Huolta kaiken karvallista, Monen-kirjavat kipuhut. Kuitennik kurjalla kullaik Joku tuttu turvaksensa, Joku tover' toivoksensa, Joka murheet murteloopi, Huolehet huojenteloopi.

Kyyhky kurjakin kujertaa Korvessaan, pesän kokalla; Siinä suutaan surkutteloo, Toverinsa toivotteloo, Tulevaksi tuttavansa, Yhtyvän ystäväjänsä. Tuolta turkainen tuloopi, Mieli kulta kuunteloopi Siivellä sinertävällä, Purstolla punertavalla Puoliso purjehteloopi, Tulla tuikkalehteloopi. Pesällehen peästyähän Kultansa kuiskutteloopi, Sulhonsa suloitteloopi Leukojen lepyttämällä, Siivien siroittainalla. Suuta toisen suikkaamalla.

Miesi mierukka minäpä Yksin laulan, yksin soitan, Kielellä tällä omallain; Ei mua kukana kuulek. Eikä yksään ystävänä; Kaikk'on veikot vieraislunna, Ouvoistut omat sukuini. — — — — — — — — — —

*3

II. Sangen.

Inslumrande under dessa sorgliga tankar, vanhelgar han (innu i sömnen allt som hos honom väckt och underhållit känslan och kärleken för den Finska skaldekonsten, då plötsligt — i drömmen — för honom framstår sjelfva den gamle Väinämöinen, talande honom till med tröstande ord.

IViinma kerran keski-yöllä Surkuttelin mun sukuni, INuhtelinma kuiluna nukuin; Vielä unessain utelin, Nukuksissain nurahtelin; Sitä kirvestä kiroilin Joka karsi kanteletta, Vesti soiton vempelettä, tauvat lauluillen asetti; Sitä noitin, sitä moitin Joka laitto laulujansa, Sommitteli sanojansa Iäksi ilon-teoksi, Suomalaisten suosioksi. Manaisin sitä nimeä Joka teki kielelleni Sulaksi minunkin suussain, Kuin ei syntynä syäni Kovaksi talii kiveksi; Kuin ei keänyt kielelleni Kankeaksi, kampelaksi, Jäntä jousen jäykkeemmäksi.

Säikähtinmä! Miesi seisoi Eissäin. — Soatanko sanoa? Ile vanha Väinämöinen,Parta pitkä, napa paksu. Hapset harmaat-hallavaiset; Lakki peässä Laulajalla, Käessä rukkaisct Runo jan; Hanki vanhan hartioilla, Kinos kainalon kohalla, Nietos kummallaik kupeella; Kaikk' oil huulet hnuhteliess», Paijan-kaulus kalkkareissa, Lunta povessa Luinojan. Peälle viitta villavainen "Vaski-vyöllä vyötcltynnä ; Vyöllä kirveensä kivisen Kulta kanteil kainalossa Hopein soikin solmittunna, Kulta-lukolla lukottu. Tuoli' oil tuohiset jalassa, Virsut voaksan viisi kuusi, Tehyt tammen tarpelieista* Pihlan kuorista kuvotut; Pantu pajut paulohiksi, Virnat veännetty vitoiksi.

Sanoi: „poikanx poloinen, „Elä sukuisi suruilek, „Elä moitik mahtiaisif „Vielä laulajat Lapissa, ^Karjalassa kanteleita, „Savossa runon-sanoja, „Joski joku joukossamme „Pitäis pilkkana puheensa. „Kehnohonna kielellensä, ,,Halpana runon halumme, ,,Häpäisööpi tätä häntä;5

,.Josko muuan muukalainen „Omistammekin olisi, „Joka sanat sorteloopi, „Veärin kieltä käyttelööpi, „Tulinelloopi turvallansa, „Märelitiipi tätä mcillen, „— Ei sanat sanoikin puutuk, „Kieli kielekcn kirouk.

„ Vielä kytööpi kipuna Mielien monen miclehcssä, „ Vielä liikkuupi lihani Monen poikoisen povessa, „ Vi elä venyypi vereni ^Suonilassa Suomalaisten; „Kyvi porossa palaapi, wAlle lieskan leimahtaapi.,,

III. Sången.

Väinämöinen föreslår Skalden att göra sig sällskap till de odödliges land, for att der, ännu en gång, i dess ursprungliga renhet, få höra det Finska språket, och den Finska lutans klara toner. Emot Norden ställes så deras tåg, der de bestiga öfversta toppen af ett fjäll. Här lössläpper Väinämöinen, qenom sin trollkonst, väder och vind; och i en förfärlig orkan sammanstörtar alla luftens rytande stormar, hvilka han sedan åter gör spake, och sammantjudrar dem alla, genom sin magiska makt, i ett tjockt och digert moln, det lian genom kraften af sin sång förmur atl först sänka sig ned6

till fjällets spets, och sedan, efter det Väinämöinen sjelf, jemte dess följeslagare, uppstigit på sjelfva molnbädden, att åter höja sig — allt efter sångens stigande toner. Så böljades nu den luftiga färden genom rymdens toma regioner upp till sjelfva ljusets höjder.

Siitten sanoopi niinullcn, Sekä kielsi eitä käski, Puheitaan pulittamasta, Laulujaan laskettamasta : „Lähetäänpä kerran käymään „Tuonnek tuonelan takoa, „KuolIon kurjan kankakille», „Maillen manalan pyhillen, „Voaroillen vanhojen miesten, „ Uroin uusillen majoille», ^Kanteleita kahtomahan, „ Vanhoja valittemahan, „L:ikc myöteni minun nyt ,,Lauluja latelemahan, „ Suomea suloistamahan, „Kieltämmö kehoiltamahan, „Kuuutelohon miten kuuluu; „Kuinka puheet punnitahan „Sanoihin sovitetahan, „Virsihin virutetahan,

,,Laulut laillen laitetalian!,,

Läksi moata salvamahan. Kesällistä kiertämähän, Talvista tavoittamahan; Polkeisipa pohjan moahan. Lapin loajallen salollcu. Tunturihin tultuammoIVonsi vuoren kukkulallen, Hanken vanhan hartioillcn; Kahtoi itään, kahtoi länteen, Kahloi koarna-pohjoisehen; Thaili sitä ilinoa Josta valo valkeneepi, Siunaili sitäik seätä Josta päivä paisteloopi.

Käen oikeemman ojensi Jtäisihin ilmoihihin, Käsi vasinen vajuisi Lumisihin luoteisihin; Sanoipa sanoa kaksi, Popotti puhetta kolme. Oikeemman ojettuahan, Pilvi ilmauntui ijässä; Vasemman vajottuahan Näkyi liennet luotehessa; Pohjoisessa pilven-pystö, Etelässä saen-sappi.

Ukko vanha Väinämöinen Vivahulti viisi kertoo Sormella nimettömällä, Sakarillaan sai sanomat. Tuosta tuulet tuimentuivat, Syntyi myrskyt, läksi läiskyt, Pyry-ilmoja isoja, Tuli tuulen tuiskamia Vihurin

viskoamia. Lännestäpä lempo nousi, Pakko poika-pohjöisestä; Nousi meret ja mehätkin. 00. Nosti moan niinkuin merenkinRajuinahan, riehumahan; fjät tulta iskemähän, Lännet vettä läikkymähän. Kaikki ilmat ilkiämmät, 65. Kaikki koaret kauhiammat Vaelsivat vastatuksin, Kokountuivat kaikki yhteen.

Ukko vanha Väinämöinen Lukeili niitä lumoja» JO. Sopotti niitä sanoja, Joilla seätä säretähän, Tuulen kynnet kytkytäliän. Likemmäksi pilvet liittiin, Liittivät, likenfelivät, 75. Pakahtuivat]>cällen toisten Paksuiksi kuin pilven pankko, Sakeeksi kuin suola-säkki.

Väinämöinen vanha mies! Hyppäis kyynnä kynnyksellen, 80. Nousi kuin kana katoilen, Niinkuin oksallen orava. Minä pyöräytin perästä, Keikahtelin kärpäisennä. Alkoi laulujaan latella, v_ 85. Lukea pilven lumoja. Peästi pilvet pinlehesfä, Satamasta sapet kaikki, Veen-varat vuotamasta, Hattarat hajoamasta.

90. Ukko lauloi loilutteli Vanhoja lumo-sanojaan; Laulo päivän paistamahan,9

Laulu pilvet nousemahan. Pilvet nousi, päivä paisto, 95. Yhtenään kynnet ylensiin; Ukko ylös kynnen kanssa Nousi kuin sumu suella, Kasteli aurinko n avulla; f Nousi päivän, nousi toisen, 100. Kohois kohta kolmannenkin Ilmarisen ilmoihihin, v^ Takoilian taivoihihin, Ilma-koarihin ikuisiin.

IY. Sången.

En närmare beskrifning på sjelfva denna deras resa genom etern. Samtal i anledning häraf de resande emellan. Väinämöinen underrättar slutligen Skalden att deras väg förde dem till Runola, till delta diktens land, de Finska skaldernas Olymp.

Ensimmäisen päivän peästä Näkyi inoata, näkyi mannut, Näkyi mehät ja meretkin. Toisen päivän pcätcltyä, 5. Moa ja moailman malossa Siilit ti niin kuin sinervo, Hiilui niinkuin hiiren häntä Rapisevan moan raossa. Päivän kolmannen perästä 10. Kaikki varjot vaikenivat. Kaikki hoamut hajoisivat, Hälveni nämät hämärät. Sinisiksi silmät muuttui, Korvat kuulemattomiksi,15. Aivon autioks ajatus.-——-

Ukko soitti, matka joulu, Aika kului, lie lyheni.

Yheksättä yötä kului, Kului päivee kyiumeüellä, 20. Nähtiin tuolla taivaan alla Pilkka pikkuinen pimiä Perhoisenna lentävännä, Kiiätcn tulen-kipuna. "Väinämöinen veikkaseini 25. ""Liekköön ilmassa itikka, "Takiainen taivahassa'?"

„Siin' on viitta viskatturina, Karsikko on kasvaltunna „Keski-tiellä taivoisehen; 30. „Josta tuulet tunnetahair, „Ajan-kulut arvatahan, j,Matkan mutkat muisletakair.,,

"Niinkö vainen vaalia miesi "Jorottelet joutavia, 35. "Lasket vanhoja lorujais! "Väinämöinen veikkoiseni "Onko tuolla tuulen kuikka, "Lemmon lintu lentämässä? "Vai lie ahavan ajaja, 40. "Joka ajaa aurinkoa "Valkoisilla varsoillansa, "SäistäTäisillä sälöillään? 'Turpa tulta tuiskuapi, "Suusta valkia valuupi."

45. „Siin' on silmä kaikkivallan, ,,Taivaan napa naulattunna,11

,,Siinä syäinen syksöpi, „Muna moailnian makoopi.,,

"IViinkö vainen vanka iniesi 50. "Jorottelet joutavia,

"Lasket vanhoja salujais, 'Lapsen lauseita latelet. "Sano suorilla sanoilla, "Pukuk miesten mielehrksi, 55. "Miehen mieleksi minullen!

"Onko tuolla päivän peitös, "Päivän peitös, kuun kuvaus, "Joit' on kuummeet syrjät syönyt, "Piru pohjoa pilanna, 60. "Kehittänyt, keännyttänyt, "Salpanui savussa saunan, "Riihessä ripustelunna, "Mustaksi muutattelunna ?"

„Siin' on Runolan hovia, 65. „Lauluin linna laitettunna „Keski tiellä taivahalla, „Tehty tälilien välillä

Paistamahan, loistamahan „Keskellen lavean luonnon; 70. „Ymmärrystä ylempänä, „Alempana aurinkoa, „Väilyypi heijän välillä.

, „ Siinä oatokset asuuvat, „Mielet miesten mietteläövät 75. „Tapaillessaan taivaan töitä, „Luonnon töitä

tutkittaissa.

,,Siinä ilmassa isossa ^Lainehtii kuin sota-laiva,13

„Pnrjehlii Kuin hy v iii k pursi, „Milcn somat soittojamme, „Silä-inyölcn nouseneepi; „ Kuten laihat laulujamme, „Sitä-myöten laskeupi.„

V. Sängen.

Framkomst till Runoin. Beskrifning härvid. Väinämöinen lyckas inkomma genom första porten, förgården afmålas.

Siitten tuohon tultuamme, Pesään lauluin pcästyämuic, Olipa kuin kuu kehässä, Päivä suuressa sumussa.

Ympärillen aita pantu, Lukin verkkona kuvottu, Seipäkitäk seisomahan, Visoitak vivahtamahan.

Pisteet tehty pistoksista, Ammuksista aita pantu, Keärmein nimillä nioittu, Sammakkoin sala-sanoilla.

Noitumus oil aijan peällä Kiini-kirottu kovasti; Taikaus monen tapainen

Pantu peällen kaksin kerroin, Jotta velhot välttäisivät, Pelkäisivät heikko-päiset, Kavahtais katehet kaikki. Kuus oli kujoa tuolla, Portti kunkin kujan suussa jPirntu kaitehen kapeempi, l\ot'pi kuusen korkiampi, Loihtein lumoilla lukotlu, Salpalt u Lapin sanoilla.

Väinämöinen vanlia miesi Potkais portin polvellansa, Päristeli perällänsä; Eipä lauvat lauvaistunna, Lukon leuvat luksahtunna, Hajonnut hampaat hatarat. Väinämöinen vanha miesi Puristi pukarin suuta Peukalon pelmuttamalla, Nuoli-sormen notkelmalla; Eipä hattarat hajonna, Eikä väkkärät väjynnä, Ei peässyt vivut vireistään, Lauvennut takaiset tankot.

Väinämöinen vanha miesi Ilosutteli housujansa, Heläytti helmojansa, Sanoipa sanoa kaksi, Popotti puhetta kolme; Lumoukset laukesivat, Portin pielet aukenivat, Vaipuivat vanhat saranat. Peästiin Runolan pihahan, Lauluin kaikkein kartanohon. Pihat piri-pintanansa Täpö-täynnä tieturia, Tieturia, taituria, Kaikellaisia kateita. Kaikki Karjalan kalchcl.- Kaikki sahurit Savosta, Poppa-miehct pohjan inoalla Täsä toistaan koittelivat, Kiistelivät, kiihkoilivat Soaha sanoja sakkcita, Puhen-päitä puuttuvia. Tässä noijat noituksillaan, Välillänsä velhot väitti, Pulmutellen puheitansa, Kaksin kolmin konstiansa.

Yksipä pino pihalla Pirulaisten pistoksia, Kaksi kaivoa pihalla Kateheitten kaivamia, Kolmet koiroa pihalla Lappalaisten laitoksia, Neljä neitoa pihalla Luonnottaren tyttäriä. "Väinämöinen, Väinämöinen!" Piijat soitti pillillänsä; "Väinämöinen, Väinämöinen!" Koirat haukkui korvillansa.

Väinämöinen väistelihen Tästä parvesta pahasta, Sukelsiinpa sukkelasti Likemmäksi linnan luokse, Tyköön Runolan hovia.15

YI. Sangen.

Ankomst till flen andra porten, der Toivotar (Hoppets och Onskningarnes gudinna) anträffas. Samtal med henne. Genom Sångens allmakt lyckas det Väinämöinen omsider att äfven öppna denna port. Han emottages innanföre af Onnetar (Lyckans gudinnaSamtalar med henne.

Tuolla tuli portti toinen, Varsin vähäinen veräjä, Pirun silmec pikkuisampi, Kieltä kärpän kielikarampi. Pihtipuolin piika seisoi, Makais polvillaan poloinen, Kyyryisillään kynnyksellä; Käsi käteen liitetlynnä, Sormet sormikin sovitut, Rukoili että runoili.

„Mitäs itket piikuueini, ..Uliläs vaimoincn valitat? „Itketkös sä piikuuttaisi, „Yalittanek vaimouttaisi, „Vaikos sulhaistais suruilet, „Kujertelet kullaistaisi?„ ,

"Enkä itke piikuuttaini, "Valittelek vaimouttaiiii; "Enkä sulhaista suruilek, "Kujertele kullastaini. "Ovehen avattuahan, "Veräjän levittyähän, "Soisin pihaan peäseväni, "Kartanoon laskettavani. "Jonia outin luon ikäni,"Elin-aikani kokotin; "Vuosikauvct, vuorokauvet "Olen outtanut ovella "Iiiiyvän toivoini toeksi, "Mieleksi minunkin mieli. "Ovi aina aukeneepi, "Toiset tuohon lunkeksehen "Ajaksen väki-pakolla; "Muihen on

vuuessa vuoro, "Yoan ei millonkaan minunpä."

„Kukas olet kultiieini, „Kennen kantama katala? „Ootkos kateilta kahellu, „Syvän-kuussa synnytelty? j,Luotu muihen luonnollisten Tavalla, vaiko tavatoin?,,

Vastais tyttö Toivohotar: "Olen neito nuorimmainen "Siskoista yken emoisen, "Yken vaimon soatuvista. "Meitä eroitti elämät, "Päivät päivihin välitti; "Sisär toinen jo sisällen "Lassa piennä laskettunna. "Onnetar on onnellinen,

"Lyhyt-tukka lykyllinen.---"

Tämän kurjan kuultuahan, Piikoa puhuttuahan, Ukko vanha Väinämöinen Soitti somast kanteletta Sormilla soluisevilla, Kynsillä kykenevillä;Pani pafaita sanojaan, Vanhoja valittuneita, Vihannalta virrcn-päitä, Lauluin lauhkeita neniä. Eipä veräjät venynnä, Sulkua suurentanunna; Lauloi lemmon laulamia, Runon hiijen ruikkaamia, Luonnon kaiken luotumia* Taivallan takoilcmia. Taivaan valta jo vapisi, Räyskähtipä ilman räysteet, Uman pohjat ponnistuivat, Reunat pohjolan repäysi; Eipä pielekset pitännä, Eikä kantanna kamarat; Oven-paulat aukenivat, Konstit vanhat vaikenivat. Mäntiin toisehen pihaani, Kussa kuullut kuleksivat, Miehet vainoot vaelsivat, Urut auluat asuuvat.

Portistapa tultuammo Onnetar ovella seisoi* Vaimo portin vartianna; Lykyhytli lykkyämme, Tervehylti tultuamme. • Tunteissaan luon Väinämöisen Piika pikainen fcysyypi: "Mikä mies? Mikä kasakka "Käypi vanhan vartalolla, "Vieretyksin Väinämöisen, "Parissa parahan miehen?"Ei ouk täime lasten tulla, "Eikä poikiin pyrkimistä, "Laskettane!; maito-suuta."

Vastais vanha Väinämöinen: „Vesastapa puu viruupi,

Kasvaa tammi taimestakin; ^Sikiöstä mun sukuni „Kasvaa soitto-sankaria, .,Muitaik runon-muikaria;

„Verestä minun venyypi „Ilanteleen fcoputtajoita, ^Sarven soman soittajoita. j.Oraliassa laihon alku, ^Pojassa miehen mukaman.,,

Neito nuori notklsiihiii Vastailua Väinämöisen. Kuultuaan hänen puheensa Kainohutli kasvojansa, Punahulti poskeitansa;

Täytyipä tuohon tylyä. Vaikeni sillä sanalla.

Otti oksan onnen puusta, Lehmuksesta lehvän taitto; Sillä lahjais Laulajamme,

Mielylti meijät molemmat. Laittopa sanat talohon, Ilolaan ihanat postit, Tulosta tuon Väinämöisen, Kuljuksista kuullun miehen.19

VII. Sangen.

En närmare beskrifning på denna Onnetar.

Onnetar oil onnen tyttö, Lekko-leuka, keno-kaula, Nenä neitiä,]icä kähärä; Ilicno helma heinäpäinen, Hienot helmet helman peällä Kiiltivät tnlen kipuina, Säislelivät sätehinä. Peänsä peälle päivä paisto-, ' Päivä paislo, kuu kuumotti; Jalkoin alla nurmi nuori ' Viina-marjana vihotti.

Milloin seisoi pilven peällä, Istui tuulen tutkamella; Silkki silmihin siottu, Hursti koottu korvihillen, Jott' ei tyttö tyrmähtyisi, Alla voaransa vapisis, Säikähtäisi seisomasta, Itkettäis istuttamasta.

Milloin seisoi selviu silmin Pyörän peällä pyörävällä; Rattaalla ratisevalla; Siinä siivillään sipuupi, Pysyttelöö kynnet pienet.

Lykyn keifcalet on käissä, Arvat aimot autuahan; Pii jan toisessa pivossa Kolnii-kantainen apilas, Kussa nähtiin kantoo neljä, Viisi, kuusi, vieretyksin.Hämähäkki häjy lintu, Jlkcc siivelöin itikka, Lankojansa laiiteloopi, Verkkojaan venyttelööpi, Sormestapa Onnettaren; Neijon pienistä näpistä Keränsä kierrättelööpi, Lykyn lankansa punoopi: Apiloista peän alolti, Toinen taivaiseen tavotti; Tuuli korkeiseen kohotti.

I\ähtihinpä vielä neijon Vasemmassa varpahassa Sormus taikainen tavoiltaan, Joka loisti Ioitommallen Likempänä liikkuessa; Joka kiilti kirkkaammalle» Kaukoommalta kahtellessa.

Milloin makoo martahasti, Torkkuneepi toin-perästä. Muihen valveella varakin, Muihen myöhään työskellessä Onnen morsia makoopi, Lykyn nuorikko lepeepi; Peä on kelkallaan kälessä, Silmät ummessa sulossa; Toinen polvi pystyllänsä, Reisi toinen retk aliansa ; Kuorsu kuuluupi kovasti, Henki-hormu hornajaapi.

Suruksipa suun vetää vi, IVoama naurunllen päjätlyy; Rinnat pystyssä pitäävi,2t

Niilinä I kaikkein nähtäviksi. Nisussa nipukka pieni, Nipukassa suu Sulonen, Suussa pikkuinen pisara Immin inailoa imelcä ; Silä maistaisi monikin, Moni mielellä hyvällä Soisi onnen soabaksensa, Lykkyä lypsyttääkscnsä.

Moni houkka huoleesi ansa, Moni rikas riitoillansa, Ylpiä olevanansa,

Palveloopi polvellansa, Aneloopi altiissansa, Jotta pisara putoisi, Suuhun hänenkin valuisi. Sitä moni nuortikkaincn, Moni vanha vaivaloinen Toivoltaapi toinperästä, Iialuapi hartahasli, Himoapi himpiästi.

VIII. Sangen.

Underrättade af Onnetar om riilla vägen, anlända de slutligen till tredje porten, hvilken öppnas för dem till följd af ett samtal med Tiijotar (Vishetens prestinna) } hvarefter de befinna sig pà stranden af glömskans sjö.

Onnen tyltö nuon sanoopi, Lykyn lapsi lausuileepi: "Tästäpä jo lic mänöüpi,zz

"Polku loinen poikennoopi, "Urat Runolan rupeevat, "Astut aimot autuakan. "Yksi suora, toinen veärä, "Lykyt toinen, toinen pitkä; "Lyliyt soattaapi talohon, "Toiset korven kiertelöövät.

"Joka soattaapi talobon, "Ensin tuo vesillen viepi, "Kussa uuet uitetahan "Vierabat veny te tähän; "Runolalian tultuahan "Saunoilahan soaletaban, "Jossa peätä pesetahan, "Vartta veillä valollahan, "Puhtaaksi pubistctakan, "Valheeksi vanutetahan.

"Kuin lulet annon aliollen, "Palvon peltojen perillen, "Jo tuloo liehoara yksi, "Kaksi railtelicn rakoa, "Vaeltaa vasemman viisas, "IIullu oikian osaapi.

"Kuin tulet mielen mäellen, " Tievon löyrien takana, "Jo tuloo tiehoara toinen, "Polkuu kolmet kolitajapi; "Keskimmäistä viisas käypi, "Hullut rcunoillen remuavat.

"Kuin tulet jrt/irt/i-salollen, "Soilien soillojen sivuilen, "Jo tuloo tiehoara kolmaas, "Neljä tietä vieretysten;"Viisas oikeemman osaapi, "Hullu toisia tapoopi.

"Ituin kulet tätä uroa, "Pöljet portaan polvet kaikki. "Portti eteisi luloopi, "Uksi uusi kohtajaapi, "Jota järvet jeähytlääpi, "Lammin laineet laimentaapi."

Kulimmo tätä uroa, Läksimmö tätäkin tietä, Jälillcn jätettävillen, Retkillen remputtavilleii. Jopa portti toas oil eissä, Tehty sulku sukkelainen; Kysymys oil kynnyksellä, Arvaus oil aijan peällä, Vertaus keski-veräjän. Jok' ei siitä selvän sOanuf, Osannut oven avata Pulmien purkajamalla, Asian arvoamalla, Sai se siinä selin seista, Malttaa moatennik mahallaan. Tässä monta moitettihin, Moni konsti koiteltihin Avata arvoamalla, Pureta puheilemalla. Vielä tällä veräjällä Sanan-sepät seisottivat, Keski tiellä taivakalla Viivyttivät virsi-miehet.

Akka vanha leuka-koukku, Konkkn-leuka, homeh-korva, Homeli-korva, harva-hammas Hammas harva, pilika noukk Pihka-nokka peä on paljas, Sisäri sippura-silmä Oli vartia veräjän, Oven kaunis kahtojanna, Sola sanan salpaajatina, Sulkun suu supistajanna Kurkistiin aijan raosta, Kahtoi veräjän väliltä Kuka tulla tuijotteli

Uskalsiinpa uksen luokse; Kysäisööpi, kiljaisoopi: "Milloin päivä peättyneepi, "Aika yön aloittaneepi?" „ Silloin päivä peättynöhön, „Koska yö aloittanohon.„ "Mikä vanhin vanhemmista "Synnyttäri syntyneestä; "Mikä nuorin neitosista "Syntyy syntymättömistä?" „ Aika vanhin vanhemmista „Synnyttäri syntyneestä; „Tuokio tuleva nuorin »Syntyy syntymättömistä.„ "Mitä moalla mateloopi, "Taivasta tavoitteloopi?" „ Mieli moassa

mateloopi, j,Taivasta tavoitteloopi.,, "Mitäs moassa mainitahan, "Taivaassa tahoitetahan?"

Laulut moassa mainitahan, Taivaassa tahoitetahan.,,"Mitäs läksit uioasta täuuek, "Takimmaiseen taivoischen?" > Läksin soiton soiltelolla, „Loatu-lauluin laulannolla; „Se mun tiellä tänne soalto, „Osolti tähän o ve lien, jj Kanteleita kali torna han, „ Vanhoja valihlemahan, „Suomea suloistamahan, „Kieltämme kckoitlainahan.,,

Viimen viisauen emäntä, Tiijotar ou vanha vaimo, Ovensa avattuahan.

Veräjän väkeutynehen, Laski lauluin laitumillen, Soiton salmillen somillen.

Siiu oil lammi laitetlunna, Um[>i-järvi uitetluuna; Vieno kulkoopi vesillen, Hiiskui hiljan tuulen henki; Selän selviä vesiä Sormillansa sorkutteli, Sirkutteli siivillänsä, Suloisesti anto suuta.26

IX. Sangen.

Väinämöinen bestiger Muistutars (Minnes-gudinnans) fartyg, fur att afgå till liadholmen; kommer under resan i missförstånd med besättningen; råkat-så i lifsfara, men räddar sig genom sin rådighet.

Sanoi Tiijotar emäiilä INuoreininalleu siskollensa, Vanhenunalleu Veijollensa Muijallen Muistuttarellen; "Työntävös venet vesiüen, "Laita lauttais lainehillen "Kulkevillen kiiulluvillen, "Mieliillen mainittavillen; "Jolla luot luuvoillen nuoita, "Soatat soarén valkamoilleir, "Karkoitat kivi-karillen, "Riutoillen riuskutteleitet!"

Muisti Muistuta r sanansa, Kerkinsti käskettynnä Kantoi airot kaukaloko», Purjet pisti pnrlilohon ; Työnsi venoisen vesillen, Sala-laijan lainehillen; Miehet meloillen panoopi, Vaimot airoilleu asetti.

M ui s ti t ar on vanha vaimo, Ite pereä pitääpi, Orsiaan ojenteloopi, Parsiaan parskutteloopi, Riukujaan riuskutteloopi, Joilla voatteet vaivatakan, Purjeita puserretahan,Tuulehen kuroitelahan, Ilman kynsiin islutahan.

Rupeisipa ruuhi käymään, Liina-harja liikkumahan; Keula käypi köyhkiäsli, Liukkahasti laijat liikku, Perä pärskytti perästä, Kunturoilti, känlyröilti, Kulki kuin tamini-kurikka, Nuotta-sampona samoisi.

Kokassapa kokko istuu, Parras-puilla puistcleeksen; Kuparist' on kourat tehty, Kynnet vaskesta valettu; IVoukka tuulla tunnustaapi, Silmät matkan arvoapi, Läpi laineen kurkistaapi, Joit' ei kiipeisi kivillen, Sala-luuvoillcn samoisi.

Perässäkin päivä tehty, Päivä tehty, kuu kuvattu. Rata linnun rakennettu, Täliet Otavan otetlu.

Sivullapa vein emäntä Kohtuansa koitteloopi, Nännöjään näyskenteloöpi, llapsiaan hajolteloopi. Keiirniet keuloillen kehuupi, Pilkin laijat lonkertaapi.

Purjet kullasta kuvattu, Puna-lankoilla pujettu; Heissä taivaat tappelivat, Hevon luita viskaisivat, Nuolen lennot leimahtivat; Pohjoinen ani palaapi.

"Väitti vanha Väinämöinen Monin kerroin käynehesek Paremmalla purjehella, Uhoimmalla uurtchclla, Koarella kauhiammalla "Vieryviin vesien peällä, Alloillen ajelevillen, Tyrskyllen tulisevillcn, A* es i voarojen välillen.

Peätli vielä toisen kerran liulkeneesek kuiilummalla Iloahella hailuavalla, Soli-laivalla somalla,

Pohjan pilkillen perillen, Lapin loajallen lakoilen.

Tuosta suuttui soarén sa r|if, Niemen tyttäret vihastui; Alkoivatpa aika lailla Airoillaan altistamahan, Miekoillaan tavoittamahan Peälä vanhan Väinämöisen, Ohtahan uhon urohon. Soarén miehet nuen sanoovat, Uhkaavat salmen uroliot: "Pannahan palioa tuonnck, "Sysätäänpä syytä myöten; "Alle laineen lasketahan, "Pohjahan pu'otetahan, "Kussa ahvenet asuuvat, "Meren konnat kontlaisoovat,"Näkin kynnet kynteilöövät;

"Silmät simpsukat pcsöövät, "Kaukaloiset kauleloovat; "Raput velbon roateloovat, "Loihtian lopcttanooval.

Silloin vanha Väinämöinen Vihelsi vihoissa mielin, Puhalsipa puukon-peähln, Sylki suuhun pohja-tuulen, Sieramiin etelä-tuulen; Nyrkkiään hykerteloöpi, Kämmeniään keänteloöpi; Sanoopi sanoa kaksi, Popotti puheita kolmet: „Tuulen myrskyt myrskymähäu, „Ilman reunat Hehkumahan, „Taivaan tursaat turpomahan,

^Pohjan puuskat puhkimahan!„

Tuli tursas turvaksensa, Vasta-rinta varjoksensa; Keänsi keulan källellehen, Koaret kaikki källellehen, Sysäisi syvillen veillen, Alloillen avauntuvillen, Pohjahan puvottavillen, Uroisten upottavillen, Miestehen mänettävillcn.

Tuosta äijät ähkymähän, Pojat parat parkumahan, Vaimot voihkaroittamahan, Polvilleen palvelemahan, Runojaa rukoilemahan: "Ällös vainen Väinämöinen, "Meitä riepu-mierukoila "Suuhun surman soatluoho, "Henken voaraau voatikoho! "Keinot kehnot miesten meijän, "Konehet sinun kovemmat, "Lailokseisi loatuisainmat, "jNeuojaisi niihtäväinmät!"

Silloin vanlia Väinä moinen Riipoisi perän-pitohon. Varsinnik varusteleksen, Hampaitaan pureskeloopi, Kopriaan kopristeloopi, Sanojaan sopotteloopi......

Mik* oli tuulen ajossa Heittiöksi hyljättynnä, Roiskui roatona merellä, Tuuleen turpansa törötti, Keänsi kärsän ilmoo vasten; Vesi parskui parroillensa, Kosket kuohui korvillensa, Laineet pieksi laitojansa. Voan ei pieksänyt pereä. Vcnet matkojaan tekööpi, Laineen halki hakkoapi; Laineen halki, toisen poikki, Kolmaisen vähän vitaisi.

Peäsi sei villen selillen, Avonallen aukiollcn; Karit kaukana näkyypi, Luoto soattaapi lähellen Sisässä suvannon suuren, Loajan vuonon lautaisilla.31

Sinnek laski laulajamme, Veänsi veneen Väinämöinen, Laitnrillen lailelluillen, Va] m i killen valkamoillen.

X. Sangen.

Närmare beskrifning -på denna O-holme, så väl som yu sjön, hvilken kringflyter densamma. Sauna t ar (Badels nymf) for Väinämöinen i had. Samtal dem emellan.

üLari keskellä merellä, Nurmi keskellä karia; Neito nuori nurmen peällii, Impi-ihminen ihana; Papeloiksi paita pantu, Helmat keärty kainaloihin, Hihat kyynäspeän perillen, Jott' ei haittaisi liamensa, Paitansa pahoittelisi. Kyykyllään kylvettelööpi, Polvillaan polskutleloopi, Sanottiin Saunattareksi, Peätettiin Pesyttäreksi; Kaislojaan kohenteloopi, Lumpeitaan luksutteloopi.

Kalat karilla kutoopi, Muikut luuvoillen muniipi; Reäpykset rypektelöövät; Siinä kiiski kiilloillahan, Ahven armas annoillahan,Matekel makuuksillahaii, Hau vit pojan-hauleillahan. Syövät saunan soalujahaii, Kylvyn ruokja rumia, Josta pysyypi puhassa, Vesi aina kirkkahana. Liasta lillit lihoovat, Paisuu parvi kylpehistä. Hauki muikun niuiskaisoopi, Siika lillin liipaisopi.

Lintu lammella asuva, Veissä jousen vetkistäiksen, Lilleloo kenossa kaulan Purstonsa puhassa veissä. Sorsana soroitteloopi, Lumpeena luikerteloopi, Pohjahan pujerteloopi, Sieltä kauvin haukkaisoopi, Tahi mateen maisleloopi, Siijan pojan suikkaisoopi. Laella meren lähellä Lauleloopi lauhkealla Känellä ärisevällä, Kielellä helisevällä, Kuin näköö joku tulevan, Purtilolla puuhailevan; Silloin jousen jouhiansa Suorittaapi sulkiansa, Purstoansa puisteloopi, Kynänsä kylveltclööpi Ihmisten hien himosta, Haisusta halun hyvästä. Tässä halut hauvatahan,

HimotHimot lihan liuhoitakali, Pohjahan pu'otetahau, Uuipehen unoutetahau.

Saunallari soarén neiti, Pesulan pieni emäntä Knsin kaslo kantelemme, Yalutli veen-varalla;

Siilien riisui rihmojamme, Lankojamme lapsutteli; Housut vanhan Väinämöisen Huuhteli vcen valulla, Kalsot alloillen ajeli,

Viskais vyönsä lainehillen, Paijan umpehen upolli.

Siilien peäfä Väinämöisen Rupeisi vesi-valuliun. Tulva tukillen tuloopi, Virta viiksillen valuupi; Ammensi korvoa kolmet, Soahvia saloa viisi, Joilla huulet huuhteloopi, Viiksiä virulteloopi, Partoja pirskulleloopi, Lykkejä lykerttelööpi, Hieroa liivutteloopi:

"Pesen, pesen peippuseini, "Kirkastelen kiuruiseni

"Mullan mustista mujeista, "Moan pahaisen mahleheista, "Himoista lihallisista, "Virheistä verellisistä; "Liat kaikk' likoamahan,"Pahat kaikk' pakenemahan. "Muistolleen murenemahan, "Vetelien sirusinahan ! — "Niitä siinä silmut syövät, "Nahkiaiset nauskuttaavat; "Kiiski kasvaapi kinosta, "Kuhat kurasta lihoovat, "Joita lohi lohkaisoopi, "Hauvin poika liaukkaisoopi; "Luiko kaikki lakaisoopi, "Kojamotkin korjaisoopi."

Saunatar on soarén neiti, Pesyttäri piika pieni Kylpöä kyhättelööpi, Pesyttää pusutteloopi; Kohtoa koploitteloopi, Vieriä virutteloopi, Reunoja riuskutteloopi Vastaisella varvuisella, Vitalla virkistyvällä,

Tehty lemmen lehtisistä, Onnen oksilta otettu; Sillä löylyn lyötyänsä Hartioita hauteloopi, Kylkiä kypsyttelööpi.

Leikki-suulla suihteloopi, Pilkka-puhetta panoopi: "Enpä uskoa osanna, "Jos oisi kuka sanonna, "Vielä vanhan Väinämöisen "Soatettavan saunoilleni, "Tämän sulhon Suomen-moasta, "Tämän Sankarin Savosta."Moni tässä puhe käynyt, "Monta soatcltu sanoa "Sinun töiläisi, tekoja, "Lauluislaisi loatimia.

"Moni piika pikkarainen, "Moni tyynuä tyttö-lapsi "Suru-suulla surkutteli, "Itku-silmin ilmoitteli "Soattaneis suruillen häntä, "Murhillen mujertevillen, "Huolillen huvittomillen, "Onnillen onnettomillen.

"Tiijänpähän tehneheisi "Leivoiset levättömiksi, "Peäskyiset pesättömiksi, "Tyttäret tyyvyttömiksi, "Vaimot kaikk' vajottaviksi."

Siitä vanha Väinämöinen Milli palloillen paneelisin; Sanan virkko, nuon nimesi: „Vielä kehtaat kerskahtella, „Vanlioo miestä vaivutella, Kiusata kisalla niielein! ,,Asioita entuisia, ^Muistosta murenevia, „Mielestä mänettäviä. „Anna sankariin sanoa, „Sota-uroin urmaistella: „Ounko milloinkaan minäpä rIIcitä lauluillain hävennä, ..Soilollain sovaistelunna, „Vikuuttanut virsilläini?

„Ei ouk noaroisten puheistaj,Naisten sanoista sanoa; „JIitä mielehen mänööpi, „Sylki suuhunsa veleäpi, j,Sen hjo peättäävät toeksi, -Sanoovat soatettaneeksi.„

XI. Sängen.

Väinämöinen råkar i ny förlägenhet; räddar sig åter från en lifs fara, och öfverkomma• lyckligen till andra stranden.

Sannat ar ön soarén neiti, Pesulan pieni emäntä Auiiuensi korvoa kolmet, Soahvia saloa viisi;

Yoahellaan valutteloopi, Tyrskyllään lirskutteloopi, Kynsin pienin kylvettääpi, Hoikin sormin hiertelcepi, Lykkejä lykerttelööpi, Hieroa hivulleloopi:

"Puhas, puhas poimuisen!, "Valmis, valmis varpuiseni "Männä tuonnek tointunallen, "Onnelaisten noalikoiTlen, "Taivalaislen taipaleellen, "Pesän Runon pen k eri Hen, "Laulu-linnan liepehillen, "Rannoillen ikuisan rauhan, "Kussa kuullut kuntelooval, "Auluat asuskeloovat;

"Kussa muistot mukkiammat, "Mainittavat, mahtavammat."Isommat ikuistclahan, "Vaipumasta varjellahan.

Saunastahan soatuainnio, Pesulasta pcästyämmö, Saunahatar soarcn neiti, Pesyltäri pieni piika llullust huusi hujahutti, Yli salmen sanan soatti: "Venet tuokee Väinämöinen, "Laivan loalu-laulajallen, "Peästääksenne peä-runojan "IMuoillen rannoillen runojen, "Lauluin taivaan laiturilleni"

Soarcn miehet nuon sanoovat, Uhkaavat salmen urohot: "Mänköön hiisi hiihtämähän, "Lähköön lempo liesumahan "Tietä tällen ticturillcn, "Jälet jalon jaksajallen, "Voiman tuulen voipahallcn, "Myrskyjen musertajallcn! "Oommo ennen nuoita nähnyt "Myri-ys-miehiä hyviäik, "Velhoja verrattavia, "Lumojaan lukeilevia, "JNoitujaan nostelevia; "Voan ei ouk mokoma micsi "Ennen näissä nä h tyvissä "Kulkenut merellä mcijän, "Soatettu selän ylitek, "Kuin tämä]>ukarin poika, "Tämä ohvatta olia. "Väitikäs on Väinämöinen,"Suka suurin suvussamme. "Jopa meijiit noitui nuoliin "Ailoihin avauntuvihin, "Pohjahan puvottavihin, "Uroislen upottavikin, "Miestehen miincttavihin. "Jos hänet Runolaan soainrae, "Lauluin

linnaan laskelaammc, "Teköö linnasta lihoa, "Luuksi lauluin laitostamme, "Rustoiksi runoiliamme, "Sorkiksi soilteliamme."

Saunatar emäntä soarén, Pesyttari piika pieni Päivitteli Väinämöistä:

"Minnek peäset Väinämöinen, "Kunnek ystäväin yritet, "Lähet lankoini pakohon "Näistä karista kovista, "Luotoista lumottuneista, "Kivisiä kirrottuneista, "Poasista pakottaneista?

„Mitäpä minun tuloopi, „01laksein oletteloopi ,jSaunattarcn salvoksissa, „Pesyllären peittehissä? „Eip' ouk ennenkään minua ,,Hyvät piijat hyljänynnä, ,,Vaimot väliin vaihtelunna, ^Tyttäret typäräyntynnä.,,

"Pa'e liisiä Väinämöinen "Näistä karista kovisla, "Luotoista lumottuneista.39

"Kivisiä hirrottoneista, "Poasista pakottuneista, "Riutoista riivattuneista

"Kipeeksi kivillen monta, "Paha poaen partahalla; "Voara suuri, voara pieni "Louhoin lomissa levätä, "Nurmella nukahtamahan.

"Ennenkuin ehto tuloopi, "Oamu toinen alkaneepi, "Lepäät kuin lahoa punta "Toukilta syvältä syöty; "Makoot kuin vesi-hakoa "Suon-muassa murtununna, "Turtununlla, turvonunna, "Tuhansittain turmeltumia.

"Koska päivä peättyneepi, "Ilta-puol' lähestyneepi, "Kitku nousoopi kivistä. "Iläki hiekasta hikoupi, "Auveret alenteleksen, "Haikuavat haisut kaikki; "Sumut suuret, usmat pienet "Kohoovat joka kohasta; "Hämärässä höyryvässä "Hakkaroivat hartahasti, "Katkuvat katkerammasti, "Ne ne tappaa taitavankin, "Tukahuttaa tukevankin.

Tuosta vanha Väinämöinen, Alla-päin pahoilla mielin, Aivoonsa ajatteloopi:

Millä tästä mäntänehen,40

Pesulasta peästiinehen Tuonnek raniioillen runojen. Lauluin taivaan lailuuiillen?

Vesti vuoresta venettä, Kalliosta kalkutteli. Emän ensiunik teküüpi, Vuoren rankasta rakensi, Voaran vanliau vempeleestä, Tunturesta turtuneesta, Ahteesta alottaneesta.

Siilien koarel kahteloopi Kiskoista meri-kivien, Moan mukavan inukkuroista. Pani pohjan pontamalla Paksummista poatereista, Ohuiiuiuista onkelmoista.

Lillutusta laijat liitti, Saumat savella sovitti, Kimitti tiili-kivellä, Somerolla sai soreiksi.

Teki tapin tarpeheita Kovasta ukon-kivestä, Piin-murusta pikkuisesta. Nauloita napuKeloopi Rantojen rapa-kivistä, Muistaik pienistä inujuista.

Airoiksikin arveloopi Liukkaammista liuskohisla, Hyrkäleisistä hyvistä.

Tahvosta tapaisi tuhtat, (Pyysi pyyryt pyykihistä, llakkais harkot hankohiksi.

Teki purjeet tierahista,

41

Kiven karvesla kahe&ta, Kolmesta kovaisimesta.

Loipa köyet köyttämällä tiaisiin harmaan harjuksista, Viiksistä kiukun kivistä, Poaen parroista pahoista.

Perähäksi pcältelööpi Pankon poasia paraita. Ailan astuma-kiviä, Myllyn aika myhkyröitä. Laitto laivan loihtumalla, Purjehen puhuamalla, Sai veneensä valuiihiksi, Syrfinensä syntymähän; Lykkäisi venon vesillen, Sata-sauman lainehillen, Jolla laski lammin poikki, Lahen halki hailotleli Niemen lehloisan nenähän, Petäjäisen soarén peähän; Mäntiin tuonnek myötäisillä, Tuuvitellen tuulen kanssa, Tuonnek rantoihin runojen, Lauluin taivaan laiturillen.

XII. Sangen.

De resande beträda nu de lycksaliges land, hvilket beskrifves. Iiähettiinpä siitten tuosta Kartanoa kahfomahan,

Onnen moata marssimahan, Autuan aloittamahan. Sanan-laskuhnt suloisaf Oli pantu paitlohiksi, Kalien puolen portahiksi, Yiisahaitten viitoihiksi, Tiellen soatfaviks' sanoiksi.

Oja juoksi, vesi vieryi Maitona hunajan moalta, Pnro pieni pujersihin; Kuikertellen kukkiliissa Hohtais solkeena hopeena, Helmehennä heinikossa. Kourutteli koukuillansa Viisanen vilja-maita, Kostutteli tulvallansa Rnnouksen ruoka-maita, Kussa kaikki kukkiloipi. Taivaan ohrat omcnoipi7 Viisaus vihertelööpi, Ymmärrys ylentelööpi, Runomus runsasteloopi.

Kasteen pikkuisat pisarat Kiiltivät kulta-kivinnä Ilousuhuissa horsmo-heinän. Kaulalla kankas-kanervan.

Mehiläiset lentelivät, Puna-siivet purjehtivat, Kulkivat kukasta kukkaan Tuomaan mettä mehtolasta, Simoa tapiolasta, Kussa käet kukkuisivat, Hauki-rastaat raikkuisivat. Onnen kukot, lykyn linnut Kukkuillivat, kukersivat,Lauloit taivallan laella, Soivat |lin|ien partahalla, Maito-heinän hetlehellä, Voi-kukkien vuotehella.

Näissä leutoissa lekoissa Keväät kestivät ijäksi; Eikä loppu loppiaissa, Kuussa kaimalon katonua. Vuosittainkin tuomet tuossa Kukki kuuta viisi, kuusi, Hajotti hyvän hajunsa Koko korven kuuluvillen, Yltä-ympäri yhäkkin Lemunsa levittelivät. Siinä suojissa suloissa Lykyn lapset leikihtivät, Taivaan miekot mieliksivät, Oieksivat onnen lapset.

Miekkoisetkin runo-miehet Joit' ei linnaan laskcltunna, Peästetty perillen astik, Tässä toistaan kohtaisivat, Kimoillansa huvittivat, j Pulmuitellen puheitansa, Ajan vieton viettelivät.44

XIII. Sangen.

Här träffa de Heinä lär (Blomstergudinnan), omgifven af sina blommor och sefirer, som emottager, och, under ett formligt triumftåg, vidare ledsagar de resande. Väinämöinen nära alt förälska sig i henne.

Heinätär hevakka piil.a. Kuolioin nuorikko nopin, Käveli keolla Iässä Hu isku! ellen kukkiansa, Ilelkytlellcn heiniänsä.

Korvon kanto kainalossaan, Korvossa kir jäinen kippa, •lolla kastoi koaliansa, Helelinöilli heiniänsä, Kypsytti kylväniiänsä Kanlcleillen kasvamahan. La ula j oil Ien loistamahan. Alieleheksi ruuo-miesteii. Siinä käyvä käpsyttcliin Varpaisillaan varvikossa, Hiiskutellen heinikossa Kulki kukkien emäntä, Vaimo taivallan vaelsi. Lennättäret lentelivät, Tuulen alta tuumailivat Tulla tännck tupsutella. Lensivät kevään lemulla Pienoisinna perhoisinna, Pclmuisivat prnsakoissa Keviäinnä keijuisinna, Kuiskuilivat kukkiloissa Leinonna leikihtevännä. Kämmenillään käpryltivätKähäriä käppyröihin, Komillahan koprittivat. Näpistivät näppilöihin; Mikä leukansa likisti, Huiskais huulen ympärillä; Mikä nännönsä näpisti, Sopotteli suun sopecsta.

Niinpä kulki kuniukalar, Heinätärpä hcmpiästi, Ilajallahan haiveniaan Kuss' oil kukat kuvottunua, Lehmän-kielet keärettyunä, Haisivat varpaat harakan. Kaunimmaiset ruusun-kannat Pantu peitteeksi povelien Puoleksi jo puhkeimassa, Kuitcnnik kukoistamassa. Peärmähissä peällisissä Keväin touvot käytettynnä, Pesit orihin hcitetlynnä, Ileiskahtivat kirsi-hcinät; Kaunis-karvainen kanarva Kalien puolen kaistoliiksi, Heinättären helmohissa Lillukoita, lellukoita Pujottu povesta polveen, Viskattu vitinnä peällen.

Keksittyä Väinämöistä Heitti heinät helmoistahan, Varvut vanhat voatteistahan; Mäni kohta noukkimahan, Toisia tavoittamahan,

Hcrltaimuiia heinän-päitä, Kalliimpia karvan-päitä,Joita kylvi kynnykselleen, Askelillemmö asetti. Mataroilla inoata peitti, Apiloilla tien tasoitti. Ite rupeisi runoillen Sala-teihen soattajaksi, Oikean osottajaksi. Tämän kuullun kulkiissahan Sala-latvat laulelivat, Sian-kärsät siunailivat, Mainikti matarat kaikki. Vuorehella vuohen-kukat Ileilahutti helmojansa, Iluiskahulli huiviansa Tämän neijon nähtyissä,

Mieleksikin vielä meillen, Kunniaksi kulkiissammo, SU. Lakka nosti lakkiansa,

Poika muuramau kumarsiin; Sara-heinät heittivätten Mättähällen niekkojansa, Nurmehellen nuttujansa Astuissahan oman armon, Heijän ehtiissään emoiscu.

Ite ukkokin ihaili; Neijon nuoren nähtiissähän Aikiloipi ahkerasti: Millä luon mielyHelisin, Neitoa lepyttelisin. Heinältären jalan-heitot, Ihmittären silmän-iskut "Viettelivät Väiuämöistä, Yilliltivät vii sahankin.

Vähältä jo Väinämöinen47

IVäislä kullucn kujeista Rupeis suutaan sukeltokon, Poskeltansa posinentokon; Multa muisti murhettansa, Iluomahtipa kuoleitansa; Ilillilti omat kimonsa. „Kussa tästä kuja kulkoo, „Poikkee polku linnan luokse?»

XIV. Sången.

De resande anlända ändteligen till sjelfva Slottet eller Sångarepalatset. En närmare beskrifning derpå, och på de krönte Skaldernas verkeliga lycksalighet.

liäkettiinpä siilien tuonnek Poikki noroin nolkelmoita, Pitkin Ylijoin vilmikköihin, Leutoin lehtojen lävitek; Jopa tuolla matkan pcässä Puistikosta paisteloopi Kumpu keskellä keolla, Uekä kummun kukkulalla.

Siinä rakennos rakettu, Lauluin linna laitettunna, Hoklais Runolan kovia; Avara kuin aika auma Seisoi siinä. Pitueltaan Syltä seihtemän satoa, Ko'oltaanki korkeampi Sata kymmen kyynärätä; Loajempi kuin lauta-kirkko, Leveempi kuin lemmon leiri,Salvottu runon sanoista, Toinen toiseen juotetlunna, Sulattu luoneella suulla, Monen miehen mieleliestä. Monen vaivaisen varasta.

Tähänpä parahat pantu, Pitkät virret hirsihiksi, Lyhveet laulut lautohiksi. Lattiat lasinna loisti, Permannot peilinnä paisto, Sillat silkillä silottu Kiilti kirkkaanna kivennä.

Iso joukko ikkunoita, Tusinat monet tuhannet, Josta valkeus valuupi Näihin lauluin laitoksikin. Seinät säteet säistelivät, Loistelivat toinen loiseen, Tännek tuonnckkin tupahan, Yli ovien oloja, Alle penkkien pehuja.

Katostakin kahtelimmo Miten ruunut ruskottivat, Paikoillansa poahlelivat; Oli heitäik hyvä joukko Pantu täkäu äijän paljon; Lasihisla laitettunna

Ympärin yheksän syltä, Yoaksoo kakeksan vaella Rihmoistansa riippumahan, Iliknohissa kiikkumahan; Kustaik heistä kuumolteliViisikymmcnt' kyntlilätä Palovatten yöl ja päivät

Oviaik oil uionta kyllä Joka hoarallen liakallu, Kuliik ilmaan istuteltu, Ilman lauloin laittamatak, Lukkojen lutisemalak, Avonnaiset ukset aina, Kusta joukot kuljeksivat, Taivaan vallat vaelsivat. Vielä pitkin piclcksiä Kalitelimme kalien puolen Oviin että akkunoiliin, Kuin oil pantu ruusun-pannat Kukka-köyet köytettynnä, Sarjoillansa, sankoillansa Solmittu varsin somasti.

Samassa salissa tässä Oli pylvät pystyltynnä, Palitaat paksut panluhunna, Kussa kuilut huilaisivat, Lepyttimet lepäisivät. Kallihita kanteleita, Vanhoja valittuneita Oli nauloillen nakattu; Pantu paimen -sarvillenkin Toveriksi tuohi-torvet, Pillit suuret että pienet.

Perä-seinän seinuksella Kahi kullasta kuvattu, Hopeasta hohtavasta, Kullasta kuumottavasta; Kiiltäväisillä kivillä,Helmillä Lellillä villa Tehty horteeksi, kureeksi. Ihanaksi istuimeksi. Joka jalka juolellunna Kasarista kalliimmasta, Joka naula laitellunna Kuparisia kuulluvasta, Vaskesta valoavasta; Tuohon luolilla leveellä Istui Runolan isäntä. Ympärillä joka puolla Sanan-sepät seisoilivat, Rupeisivat runo-niekat; Ilvcksivät, iskelivät, Sanan sanaan vaihtelivat, Leikki-puheet punnittivat. IVäillen vielä piika pieni, Näöllänsä neilo nuori Taitavasti tarjoilteli Mieliillen mehua mielen, Mahalata marja viinan, Juomisia Jumalan kulia.

Kesken heijät käyskenteli Tar joa tar taitavasti Lavialla lautaisella, Kussa pullot punottivat, Viina-kupit kuumottivat, Höyryisivät hyvät herkut. Yhtenäänpä yllylteli: "Puistel k a a tie pullo j änne, "Mainitelkaa maljojanne! "Mehun juokee mieleksenne, "Olut kaikki onneksenne!

Niin nuo miehet miekkosetkin13

Jotka linnassa lihoovai, Virkistyyvät viinan luonna, Hyvä heillnik oil eleä Mokomassa moisiossa; Laulujansa laulaltaissa INauraavatten naisien kanssa. Juo vatten Jumalan kaussa.

XV. Sangen.

Vid sitt inträde i palatset undfägnas de främmande af Tarjoa tar (den Finska Ilehe); hvarefter de fram {+-+} träda inför Runamoinen (den Finske Apollo). Väinämöinen samtalar med honom; hvarvid Ii ini e tär (det Finska språkets genius) förtjuses.

WiuiCB, tuohon tultuammo, Portahillen peästyäiumö, Moni tuttu turvaksemme, Moni vieras veikoksemme Tervehliipi meijät tässä; Iloitlivat ite kuhik. Nähtyänsä Väinämöisen Sviilyi salissa sohina, Vien joukossa helinä. Nuorin tyttö Tarjohotar Kiiälteli kiiruisasti Tuomaan terve-tuliaista Tallen vento-vierahalIen. Toiset lietä väistelivät, Itahvahassa raivailivat l kolien luilla uroa 31ännä sillan liitoksellen. Astua pöyäu nenähän.Ile Ruhtinas runojen, Linnan kuuluisa kuuiukas Armojansa anleloopi, Lahjojansa lateloopi Niilien nuori Ilen runoillen, Selvillen sanan-sepillen ; Millen mieltä miltclööpi, Kulien kunnian tasoopi.

Tuolien vanha Väinämöinen Kumarrut!) kulmiansa, Painakutti polviansa, Tullessahan tuon lulillen. Sanan sanoi, viisi virkkoi; „Eminc tännek (lillukkahan ^Tiijotonua, taijotonna, „ Varsinkaan voatimatonna. ^Lapset Suomessa suruuvat. .,Ilkecväl puoli-ikäiset „ Kieltänsä kehnoiteltua, „Poljettuansa puhella; „Turussa jo turmeltunna, 5,Hämeessä hätyytettynnä., „XJupuva uuella moalla, ^Ranta-mailla raiskattuun».

„Sitä harmaat hoasteloovaf, „Kesk-ikäiset kertoileevat; „Muistot muinosat mänöövät, „Vaikeneevat vanhuksemme; „Kielemme on kielleltynnä, Sanat suuhun suljettunna. ^Murehtivat vielä muuten 5,Runojaan jo ruostuneita, ^Laulujaan lakastuneita. „Silä miehet miettelöövät,75

„Valittaavat vaimot kaikki: „Minnek kanteleet katoisi, * „Hävisi hyvät hyreämät; „Joutunut on joukostamme „Ilon ilvekset ihanat, „Soarvat soittojen suloisat. j.Kolkko korvissa asuupi, „Kammoittaapi kartanoissa; „Koppelot koputtamatak, „Käköiset kukahtamntak.

„Tuotin tänne tullessaini jjSirkkuinen sinun sikiön, „Väikkylän väestä meijän, ^Peukalon urollisuutta, „Voaksan täys vaimollisuutta, „Kanteleita kahtomahan, „Vanhoja valihtemahan, ^Kieltämme kehoittamahan, „KuunteIohon miten kuuluu.„

Ite Runolan isäntä Hyteli hyvillä mielin, Iski silmänsä ilolla, Suutaan sulilla sanoilla. Anto kättä kämmenillään, Kämmenillään kymmenillään; Kieli huulistaan hunaili, Sulaisi molemman suussa. Suusta näijen Suomalaisten Lainehti Lapin sanoja, Kuohui kieltä Karjalaisia Vanhoo Vatjalan puhella. Kielihilär neito nuori, Mcsi-kiel', hunaja-huuli Seisoi siihen soapuvillaan,Kuunnellen ukon kupeella Pakinoita paria suihen, Piäihcn sankarein sanoja. Sulku suussa, kirja käissä. Lukoftu, voan ei luellu; Neijon loisessa näpissä Kulta-kielet kuiskuilival, Hopiaiset helkkäisivät, Joita sormillaan sovitti, Runamoisen kantclcllen.

Kuunnellen Iätä suloista Runo-kielen ruikutosta, Vesi silmästä tipahti, Pisaroilli kuhik kulma. Silmät ilon ilmoittivat, Suupa suloista surua.

Otti soiton Väinämöisen Sitoi siihen jouhiansa ; Pani toiset soinlumahan Kauheat ilon kapchet.

l"kko vanha Väinämöinen Oli itkussa itekkin; Tykytti tyyni-syäntä, Vellotleli Väinämöistä. Rupeisi povessa pohjat, Lihat kaikki liikkumahan; Veri vielä vierymähän, 1'kon suonissa sulaisi. Minä paha poika riepu Itkin tässä lapsen lailla, Valitin vaimon lavalla; Surkeaksi kcänlyi suuni, Muikceksi miuunnik mieliin.XVI. Sangen.

Den Finska Pindens Gracer, Muser, Skaldinnor och Sånggudinnor, omgifvande Väinämöinen i lä Ila dansar, rosenkrötm honom och hans lyra med sina blomstergirlander; hvaremot han förevitas af Kaulii Ii i tar, (den finska Venus) for köld emot de sköna. Väinämöinen försvarar sig härvid grundligen, och nndskyllande sig nu till följd af sin höga ålder, ger han i thy fall anvisning på sin läskamrat. Genast stod för denne, liksom framtrollad, en himmelens tärna, den skönaste Runola ägde; och Skalden, hänryckt af för ljusning, vill just siulallenne i sina armar, då han vaknar — träffad af en elektrisk stöt, hvarvid dröiu och flicka försvann. Allt hvad han numera såg var endast Väinämöinens skarpa, hotande, och genomträngande blickar. Försent ångrar Skalden den ohetiinksatnhet, hvari-genom han, för att vinna ett lägre mål, gick miste om ett högre; och med smärta bekänner sitt fel att hafva försummat tillfället att lägqa sig till någon af dessa gamla Runolas harpor. Under dessa tankar

inslumrar han åter, hvarefter han ännu en gång drömmer huru Väinämöinen tröstade lionom öfver sin förlust, dermed att den verkliga lyckan och sällheten icke blef af ödet menniskan gifven, utan endast står att träffas bland Runolas Skalder.

Hlytpä yhtyi ympäriuinie Taivaan naiset nauro-suisct, Vaimot Runolan valitut Liittivät, likentelivät;

Kukiin anto kukkiansa, Kukiin laski lahjojansa 3Iiesteu ekoisten etelien.Palkinnoksi runsun-pannat, Kunniaksi kukka-sankat Kantelivat kantelillen, Asettivat laulajoillen.

Niillä peätä Väinämöisen Keärivätten kiehkuroiksi, Ohemia oivan miehen Seppelivät seihtemällä Sirkut taivaan sitehellä ; Kaunistivat kanteleensa Lumpeilla lumisevilla, Lemmeillä leikihtevillä; Siiviksensä sitoilivat Leivoisen lentelemiä, Kyyhkyisen kynäisemiä, Ukko-jousen untumia, Kotkan suuren sulkaisia, Ilavukan hajottamia.

Laulaltaret lauluillensa, Soitottaret soittinensa, Ilmaliuttivat ilonsa. Toiset riemun tyttäreiset Hyry-päissään hyppäilivät, Huli-mielin huiskailivat, Keikkuivatten toisien kanssa, Tekivätten leikkiänsä. Suosihitar, Hyväilitär, II uisk u tta ret, Ku is k utta re I, Ilotta re t, Naura ttarfet, Kiemuttaret, Reuhottaret llmahuttivat ilonsa.

Yksipä palliin pahoilleen, Ikävysty aikojahan,Sep' oil niieru M i el u a tar. Kaunihitar kaunis vainio, Armastutar aimo lintu Jok' oil ihostaan ihana* Kaikkiin kauniin karvoiltansa. Vaimoin kaikkein vallihlia, Miesten kaikkein micluittaja Tirskuupi tora-sanalla: "Kosk' et piijoista pitännek, "Etkä arva armahaini,

"Minun kanojain katellek — • "Ei ouk mull a antamista "Vaimon tapoin tarjoomista.

"Jos sa oisit nuorra miessä "Vielä vanha Väinämöinen, "Niin ma soaftaisin sanoa: "Ota joukosta omena, "Mesi-marja mielestäisi, "Ota paras parvestaini! "Likistelek lillukkaini,

"Maistattelek mansikkaini!

"Sanoisin niinkuin sanonkin: "Ota nuorin neitoseini, "Suuta suositellakseisi, "Kättä keikuttellakseisi, "Syäntä syleilläkseisi, "Rintojaan riuskeiltakseisi! "Kaliet kultaiset käköiset "Piilottaavat piika-puolet SO "Poijillehen povissansa; "Kaliet naurihin mukurat, "Pari muuraman mukaiset, "Kahen onnelan omenat58

"Kasvaa pä jan kainalossa; "Pukkistuuvat niin kuin putket "Nuorten neitosten nisistä."

Vastais vanka Väinämöinen: „Miessä nuorra ollessaini „Piijat minusta pitivät, „Suostuivatten neijot nuoret, „Suostui suuret että pienet, „Kaikki käsiin keikahtivat; ^Kalkuttelin kanojaisi, „Kesytin käköisiäisi ^Siipien silittämällä, „ Sulkien sylkyttämällä; „Kaunukkaiset, kainukkaiset „Tututtelin, tupertelin. „Mik' oil neiti nähtyvissä „Sokaisinma soitollaini, „Mik' oil naista noapurissa j.Lepytinmä lauluillaini. „Monen niorsiaa mokomaa ^Makuutin isän majassa; j,Monen miehen mieli-tievon „Toisen sonvatin sylissä. „Ei ollut sitä tytärtä, wEi sitä emoisen lasta „Jot' ei vierys vietellynnä, »Lauluini lauhtuttanunna, „Pettänyt pehmeet puheeni, „Sanant hyvät houkutellut.

„Jop' on nyt jalkani jäykkä, „ Selkä-ranka rauaistunna, „Jeähmetty minun vereni; ouk vanhassa varoa, „Harmaa-peässä hoasteliaa, .,!>Taisten pakinoin pamaa.„Täss' on iniesi mielestiiisi, „Poika tahtoisi tapainen; ,,Tuovos tyynnin tyttäriäis, ^Siiiun sievin sirkkuisiais, fjolla in i esta niielyttclet, „Uu vistat tätä uroa!„

Sanottu tämän sanansa Jopa ncitoinen sujahti, Puikahtiinpa nainen nuori Jok' oil kaunis kahtomoiltaan, Suloinen sukeltamoiltaau, Lihavimmiltään ihana.

Tuota teki mielelleni, Polttipa minun poveeni Sytytteli syäntäini, Haluisin halatakseini, Kuten kuiskutellakscini, Miten mielytelläkseini.

Jonia suutaini ojensin, Levittelin leukojaini, Käyllelin minun käteini Neijon soahaksein sylihin, Ponnistella polvilleini — Silloin liikahti lihani, Silloin vapisi vereni, Järskäytti jäseniäni, Luikahutli luontoani, Mäneltelin miehuueni; Siihenpä se nyt hävisi, Hajoisi hyvä uneni; Enkä peässyt peähän astik, Perillen ei puolenkann, Kuin tämä kana katoisi,Iläjy herttainen hävisi; Liekköön taivaiseen tavonna, Pilvihin pirahtanunna; Vai lie männytkin merehen Painumia paha vetehen.

Silloin vanha Väinämöinen Iski silmänsä vihalla, Kahtoi kauvan karsahasti Peälleni minun poloisen; Voi minä poloinen poika Miten mieleni mänetin, Pahoin käytin kunniani, Iläpeisin tyhmällä työllä, Oman onneni kavotin,

Ii'uin en ruvenna runoihin, Käynyt kauppaan kanteloiben, Kielen vaihtoou voatinunna.

Sitä suruupi sukuni, Päivittelen päivinäni, Kuin en ottoa osanna Runolaisten ruikkaamia, Väinämöisen vempeliä, Kielettären käyttämiä, Lauluittaren Ioatimia.

Suruilin tätä asiaa, Huolittelin kuinma nukuin, Uuvuin hyvähän unehen Tunnin paikoin tahi kahen. Jo toas vanha Väinämöinen Ilmoitellen ihtiänsä Puheella voan ei puvulla, Sanoopi sanalla vielä, Vielä puolella puheella:13

„Elä sure Suomalainen, „Paheksi parempalainen! „Ei ouk onni luillen luotu, „Lykky lihoillen verillen; ,.Onn' on luotu, lykky suotu, „Onnetar on onnen luonnut „Runolan vähillen väillen, „Kansallen liantelolaisten, „Joukollen Runo-jumalan, „Runom öisen rahvahallen. „Laulun lapsillen huviksi, „ Miesten mieliksi runojen.„

XVII. Sången.

Skalden slutar med en önskan till fosterlandet.

Unestain havattuani, Makoomasta noustuani, Peätin muillen muistihiksi, Itellein ihanteheksi Matkani mainitteleita, Käyttyäin kehoitteleita Runoihin rupeamahan, Lauluillen laskentamahan, Onnelaan osottamahan, Ruuolasta ruikkaamahan.

Elä sure Suomi kulta Valittele vanhojaisi, Lrojaisi uupuneita, Manalahan männeheitä, Voipaisi vähentyneitä, Kansasta kavottuneita; Ovat kaikki onnelassa, Tallehella taivahassa, Runsastuuvat Runolassa, Laukoileevat Lauluilassa.Elä sure Suomi rukka Kieleltyä kieltäliäisi, Puheltaisi poljettua, Sanojais solvattuneita; , Jos kieli kehnoitetahan, , Puheisi poljetetahan Niinpä sanoi Väinämöinen: Joski muuan muukalainen Omistammekin olisi, Joka sanat sorteloopi, Veärin kieltä käyttelööpi, Tuhneloopi turvallansa, Märehtiipi tätä meillen, Vielä laulajat Lapissa, Karjalassa kanteleita, Savossa runon sanoja!

Niinpä peätti Väinämöinen, Vanka Laulaja vakuutti: »Vielä kytööpi kipuna „ Miehen monen mielehessä, »Vielä liikkuupi lihani »Monen poikaisten povessa, »Vielä vieryypi vereni »Suomalaisten suonihissa, »Karjalaisten kalvohissa, »Pohjolaisten pohkehissa.

Mitäs siitten suret Suomi, Valittelet vanhempaini, Moa katala kaivattelet, Syntymäni surkuttelet?

Viel' on mieltä miehillämme, Uhkeutta urhoillamme; Vanhoilla varallisuutta Nuoillen nuorillen hyväksi: Nuorilla nöyrällisyyttä Mieli vanhoillen varaksi.

Vielä siittenkin sanelen Teillen nuorillen uroillen. Suomen niemen sulhaisillen Joill' on peässä miehen mieltä,Luonto povessa urojen, Rinnassa ripiäisyyttä, Henkellistä hilpeyttä: Sinkoilen sanankin teilleu Jotka varsin valmistaitten, Aivootten, aiatteletten Tänä kiesuksen kesänä, Juhla vuonna julkisenna, Tulla viisauen vihillen, Peästetyiksi, peätetyiksi Tietyriksi, taituriksi, Ohvakoiksi oppioiksi, Suonien moan suojellaksenne, Tietoniusten turvaksenne: Sanon vielä viimmeiselleu Kansallen jo kasvavallen, Nuoristollen nousevalleu, Joukoksi jo joutuvallen: Teistä toivotaan toella Puheisemme puoltajoita. Kielen kulta käyttäjöitä, Hyljätyn hyväiliöitä, Armottoman auttajoita. Suokoon leilien suuri Luoja, Toata vanhin taivahinen, Ylöllistä ymmärrystä, Taijollista tarkoitusta: Lainatkoon henkensä Herra, Ikeä jatkakoon Jumala Täksi työksi! Tarvitahan Uutta mielen uskallusta, Toista tointa, toivotusta, Harjoitusta, hartausta, Vakausta, valaistusta, Soahakseen asiat aikaan, Mänestymään mielestämme.

Työstä vielä teillen tuosta Kostoksi on kohtavanna Oma tunto turvaksenne, Tyytyväisyys tykönänne, Levollisuus lapsillenne,64

Onnea omamme moamme, Suomen kaiken suosioksi.

Siitten vielä teijät tuosta Polvin päivin palvellahan, Muistetaan, mainitetakan, lliitelään, kumarretahau.

Viimein majoihin manalan Teijan lähtiissään lepohon Taivalaiset taisteloovat, Onnelaiset ontteloovat Soahaksensa teijät sinne Sinne ikuisaan ilohon, Kussa autuaat asuuvat, Kuuluu kansan kuulluisammat.

Vielä teilläkin t ilo a, Runokissakin sioa Teijan tuonnek tullaksenne, Onnelassa ollaksenne; Kussa runot ruukatahan, Laulut laillen laitetahan, Soitollen sovitelahan, Kielikin kehoitetahan. Siellä sarvet soilteloovat, Siellä huilut huikaisoovat, Käypi kaikku kanteleista, Pillillä piiskuitetahan, Torvella tojotetahan — — —

Niin nuo miehet miekkoisetkin Jotka linnassa lihoovat, Virkistyyvät viinan luonna, Hyvä heilläik on eleä Mokomassa moisiossa, Tässä taivaisten talossa; Laulujansa laulattaissa Nauraavalten naisten kanssa, Juovahat Jumalan kanssa.Anmälan.

Med anledning af det hopp jag nu, mer än tillförene, tror mig äga att, genom tryck, blifva salt i tillfälle att utgifva ej blott det å den tryckta anmälan af 1825 ännu å-terstående arbetet om våra å Finskogarne i Sverige ocli Norrige bosatte stamförvanter, utan måhända äfven åtskillige andra af de ulaf mig i företalet till 2:dra Delen af 0-tava omnämnde och till tryckning ämnade skrifter — vill jag här begagna detta tillfälle att såväl derom underrätta samteliga vänner och befordrare af den fosterländska litteraturen, äfvensom att jag på grund häraf, dels af egen böjelse dels uppmanad dertill af andra, ämnar fortsätta utgifvandet af Otava enligt samma plan och på samma vilkor som tillförene, blott med den skillnad att tredje delen, äfvensom de följande, till lättnad såväl för köpare som prenumeranter, ulkommer i mindre Häften af 6 à 8 ark hvarje, af hvilka fem beräknas på hvarje Del. Af dessa Häflen, som stundom åtföljas af plancher och musikbilagor, kommer det första, hvilket så fort sig göra låter lägges under pressen, att, utom poesier och mindre uppsatser af blandadt innehåll, innehålla historiska meddelanden och underrättelser om en mängd gamla i de framfarna finska krigen vidlberyktade partigångare, hvilka såsom anförare och chefer för krigiska ströftåg och gerillor gjort sig genom sina krigiska bragder namnkunnige.

De förra prenumeranlerne och Subskribenterne å Otava, hvilka ullöst sina exemplar, äga äfven med afseende å fortsättningen att beräkna sig sina förmåner till godo, de förre erhålla skriften för ett pris beräknadt till hälften mindre än hvad den i bokhandeln kommer att kosta; de sednare till ett modereradt derefter. Då den inhemska Litteraturen under de sednare åren, årligen, tillvunnit sig allt flere vänner, har jag icke trott mig böra utestänga vägen för desse att äfvenledes emot billigare villkor lägga sig till den finska bokpressens framtida alster, hvarföre dem här-medelst lämnas öppet tillfälle väl icke att prenumerera mendock att subskribera å den, i många afseenden såsom ett helt för sig, nu utkommande fortsättningen af Otava, utan förpliktelse att behöfva inlösa de redan förut utgifne tvenne första Delarne deraf.

Redan för femton är sedan sökte jag första gången fästa uppmärksamhet dervid, alt en närmare kännedom om de på den Skandinaviska halfön redan från längre tider sedan etablerade Finska kolonier måste i historiskt hänseende äga ett stort och vettenskapligt intresse — äfven med afseende å våra egna urkunder; och anmälde, på grund deraf, till utgifvande — ett arbete, hvilket skulle innefatta tillförlitliga underrättelser i denna del. Härå anlecknade sig äfven åtskillige dels såsom prenumeranter, dels såsom Sttb-skribenter; men sedermera inträffade förändrade omständigheter hafva hillintills icke tillåtit mig fullgöra detta beslut. Nu deremot, och på det icke möjligen, genom min död, det väsendtligaste af hvad jag i detta fall samlat och inhämtat måltet gå förloradt, har jag varit betänkt på att utgifva delta arbete. Dock har jag trott det vara ändamålsenligt, att särskildt- dessförinnan och i sammanhag dermed, ehuru under annan titel, titi en början utgifva en beskrifning af mina vandringar öfver dessa Finmarker. Detta arbete som utkommer i 2:ne Band, hvardera bestående af tvenne Delar utom plancher och kartor (af hvilka sednare, redan en om 25 tum i qvadrat blifvit stucken i koppar) anmäles härmedelst till Subskription, Tiden för dess utgifvande, äfvensom bokens arktal kan jag för det närvarande icke närmare bestämma, annorlunda än att skriften skall lemnas Herrar Subskribenter till ett betydligt nedsatt pris, än hvad den kommer alt, efter vanligt Boklådspris kosla i bokhandeln. Såsom en slags, ehuru måhända ringa, ersättning för den långa tid reqvirenterne å de utlof-, våde "Tillförliga underrältelserne" & nödgats vänta, skola de äfven vid denna skrift hafva att beräkna sig samma förmåner tillgodo; de förra — till 100 procent billigare, än det

blifvande boklådspriset..

Då inom Sverige och Norrige ännu i denna dag finnas mer än 120 särskilda församlingar, hvilka till större eller mindre del bebos af dessa finnar eller deras afkomlingar,till clt antal af omkring 40,000 personer, af hvilka mer an 15,000 ännu begagna del finska tungomålet; då deras vid-sträkta och glest befolkade bygder, sammanräknade, upptaga en area af omtrent 450 qvadral-mil, ulan alt tala om de landsträckor, som af dem eller deras förfäder först uppodlade, sedermera blifvit inkräktade af Svenskar, och till Svenska bygder förvandlade, sä synes säsom sakens historiska vigt borde vara säll utom all fråga — så mycket mer som detta förhallande, hvilket äger rum nästan i sjelfva hjertat af de båda konungarikena, hittills icke annorlunda än högst ofullständigt och till en ganska ringa del varit kändt blolt af fä; och äfven delta — endast ryktesvis genom opålitliga, misslydda eller missförstådda berättelser.

Enär inlel Språk bör vara oss Finnar kärare och när" mare till hjertat än modersmålet, hoppas man alt allt som kan tjena att utvidga vår kunskap om dess grammatikalisk byggnad, dess fdosofiska konstruktion, dess poetiska och onomatopojetiska väsende och natur, dess slägtskapsförhållanden och beröringspunkter, med andra närbeslägtade tungomål, med ett ord aili som kan |jena att uppfatta ej blott dess formläror och märkvärdigt egna utvecklade karakter, utan hela dess andeliga lif, såsom bärande en stämpel af folkels, bör vara välkommet ej blott för Språkforskaren ocli Yeltenskapsmannen enskild, utan för oss finnar i gemen. Med anledning häraf, och i händelse företaget möter uppmuntran, ämnar undertecknad framställa de åsigter härom, hvilka, lill följd af ett under längre lider redan fortsalt studium häraf, hos honom gjort sig gällande. 1 sådan afsigt ämnade jag under titel "Kielilär eller forskningar i Finska språkets gvaimialikaliska grunder" utgifva clt arbete, hvilket skulle ulkomnia i fria Häflen, beräknade till 5, G, à 7 ark hvarje, förutan tabeller; och hvilket arbete jag härmedelst, jemte de andre, får anmäla till Subskription pä samma villkor som ofvanföre blifvit nämndt, alt nemligen priset för Subskribenter skall belydligen modereras efter det möjligen blifvande Boklådspriset. Och ehuru Språkets karakter blifvit, genom de många i sednare tider utkomne Grammatikor och Språkläror på sät och vis, ock till stor del känd, är det likväl ännu mycket, och iusfdet intressantaste deraf, som återstår för oss att lära känna; helst Grammatikan aldrig ingår i filologiska och filoso* fiska undersökningar.

Då näst Finska språket, af de vettcnskapliga studierne inom vårt land, intet bör vara oss heligare än Finska Historien, vill jag likaledes begagna detta tillfälle, att, i händelse företaget möter framgång, till utgifning och Subskription anmäla den i företalet till 2:dra Delen af Otava under N:o 7 anmälde skriften Walaistaja eller Handlingar till Upplysning i Finlands äldre Historia. Att, närmare än hvad der skett, detaljera planen dervid, tillåter icke utrymmet nu. Blått det bör jag kanske nämna, att Skriften, hvilken komme alt utgifvas i lösa Häften, blir ytterst vigtig för vår historia, såsom innehållande sjelfva dess källor och urkunder; samt, med hänsigt till vidd och omfång, ganska dyv — isynnerhet för köpare, hvars pris alltid kommer alt beräknas något högre än Subskribenternes,

Slutligen och sist hemställer jag till den läsande och tänkande allmänhetens behjertande, huruvida icke med hänsigt till de framsteg den Finska Litteraturen redan gjort under de sednare åren, del vore nyttigt och nödvändigt att äfven den sanna och sunda kritiken ginge dermed i bredd, såsom en probersten, eller såsom en vigt på vågen, för att mäta värdet deraf, på det att allt det dugliga af hvad den Finska bokpressen frambringar, måtte blifva allmänt kändt, framstäldt och åskådligt; det möjligen odugliga likaså, Sjelf är jag visserligen oförmögen alt i detta fall utöfva granskarens och domarens kall; men i samråd och i förening med andra af landets yngre litteratörer, tror jag dock att detta icke skulle blifva särdeles svårt, åtminstone i de flesta fall. Dä de, om ej alltid under namn dock under pretext af Recensioner, i tidningarne stundom förekommande tillfälliga bedömmanden af utkomne arbeten, ej blott med afseende å det lilla utrymme ett tidningsblad medgifver, måste vara knapphändiga och ofullständiga, utan och visat sig vara ytliga och mindre grundliga, ofta ensidigt uppfattade, och vanligen upplöst sig till ett stundom oför-tjent beröm, stundom obehörigt ladel utan alt hvarken i det ena eller andra fallet genom verkligen ådagalagde skäl styrka eller bevisa sina påståenden, så ämnar undertecknad, ifall företaget genom tillräcklig subskriptions teckning kan bära sig, i förening med andre, hvilka dela dessa tänkesätt, åtaga sig det för ingen del lönande, i många afseenden besvärliga, ansvarsfulla och vanligen otacksamma gransknings-

kallet, i hvilket fall en Skrift i fria Häften skulle komma all, under Rubrik at Seulajaiset ä Finska Språket utgifvas, hvars uteslutande åliggande det vore att med sanning och oväld närmare och grundeligen granska icke blott alla de å finska språket hos oss utkommande skrifter, ulan äfven alla de i Finland äfvensom annorstädes utkommande arbeten, hvilka på ett eller annal sätt röra vårt folk, vårt land eller värt språk; 6amt i brist deraf äfven meddela andra litterära nyheter, hvilka för oss kunna vara af intresse.

Jag har trott mig böra begagna delta tillfälle alt på en gäng, och i ett sammanhang, anmäla alla dessa skrifter, hvarvid jag ännu en gång får ålerhemta, alt jag icke i något fall kan utfästa mig tdl någon beslämd lid, såvida erfarenheten visat att ett sådant bestämmande sällan låter realisera sig, så länge man endast kan kommendera sin vilja, men icke förmågan, hvilken ofta är beroende af en hop yttre omständigheter och förhållanden; allt beror dock hufvudsakligast på den uppmärksamhet, den bildade klassen af Finlands allmänhet, täckes skänka dessa företag; hvarföre den eller de, som nitälska för framgången af den inhemska ännu allt för spädväxta finska Litteraturen, täcktes å bifogade Subskriptionslista (kvilken till sådant ändamål kan från boken bortklippas) anteckna sitt och deras namn, hvilka genom subskription önska befordra ett eller flere af dessa företag, jemte antalet af de äskade exemplaren, och orten dit de böra försändas, hvilka listor de sedan ville vara gode och antingen sjelfve, eller genom ombud, insända direkte till mig, då vid reqvisition af 11 exemplar, enär de utlösas, det 12:te fås på köpet.

Som jag liörl den plägseden någongäng klandras, att i böcker aftrycka prenumeranternes eller subskribcntcrnes namn, hvilket man endast velat anse som etl medel all erhålla dem, hvarigenom priset onödigtvis ökades men icke värdel af boken; sä nödgas jag härvid yttra en motsatt åsigt: ty skulle jag för min del knappast tro att någon, af sådan anledning, la-dc sig till ett arbete^ och äfven ora sä vore, vore denna fåfänga minst att tadlas; men deremot anser jag det i mänga afseenden, ej blott för det närvarande ulan äfven i en framtid, vara för vctlenskapen och historien intressant att lära sig närmare känna de män, som pä sin lid nitälskat för litterära ocli patriotiska förelag; ty dem som icke göra det finna vi nog ända öfverallt, ocii dem vill förmodligen ingen heller känna. För författare ocli förläggare är det dessutom ickc blott smickrande och uppmuntrande alt se sina arbeten blifva lästa, utan är det ofta ganska vigtigt att derefter kunna bedöma och bestämma sina företag; liksom det ä andra sidan, för publiken är ganska lätt att, af den af-tryckta subskribent-förteckningen, spörja hos hvilka de hafva tillfälle att öfverkomma boken.

Af sådan orsak, och för att tillika, å ömse sidor, vela till hvilka exemplar skola afsändas, ämnar jag äfven i dc särskilda nu annonccrta skrifterna (i händelse de utkomma) af-trycka resultatet af Subskribent-hslorne; men skulle någon vara nog finkänslig, alt icke vilja synas passera, för hvad han i detta fall är, skall, om sä önskas, namnet uteslutas.

Helsingfors sjelfva Jubel-dagen den 15 Julii 1840.

C. A. Ciottluml.

Å följande, af mig, pä eget förlag ulgifvne Skrifter, finnas hos mig ännu exemplar all lillgå till nedanstående priser:

Otava, eli Suomalaisia huvituksia. l:sla Delen mcd antiqvitets plancher och musik-bilagor 8 K:dr.

D:o d:o 2:dra Delen med plancher 6 H:dr.

fVäinämöiset, yksi kokous meijän nykyisten Runojoin virren teoista. l:sta Delen 1 R:dr.

Försök att förklara Caj. Corn. Taciti omdömen öfver Finnarne, jemte en Öfversigt af deras fordna vidskepelse. Ett bidrag till upplysning i Finnarnas historiska fornliäfder 2 R:dr.

Kustroff och Woronitschff, eller de båda Brottslingarne. En Kysk berättelse från förra århundradet. (Öfversättning frän Finskan) 21 sk.

Dissertatio de Proverbiis Fennicis 21 sk. allt B:co.

HKIjSIXtiFORSI,

Tryckt, hos J. Simelii Enka, 1840.Subskriptions-lista.

Namn och karakter.

Antal af Exemplar

SeiilajuKt W«Uiit«j«

KicJitir

Finska IColuuier

Ot.T»

A dress dit exai skola afsiindas.Subskriptions-lista.

Namn och karaktcr. Antal af Exemplar Adress dit er.n skola afsändas. jo Ut. | Fioitia Kolonier 1 1 Kieli tär 1 Walaistaja Sevlajaiiet